

Ladislav Šimajchl
Duchovní život

Ladislav Simajchl

Duchovní život

- pro duchovní formaci laických apoštolů

Konverze do ePUB: www.kristus.sk

Zdroj: www.knihovna.net

1. Co je to duchovní život

Když Pán Ježíš chtěl vychovat své učedníky, vzal si je k sobě. Tři roky žili s ním, stále v jeho blízkosti. Naslouchali mu, dívali se na něj, pokoušeli se jednat, jak by jednal on. Pak je rozeslal: Jděte, učte, křtěte, získávejte mi učedníky.

My, dnešní učedníci Pána Ježíše, jak my se máme vyškolit, koho pozorovat, komu naslouchat? Trochu útržkovité průpravy už máme: něco jsme pochytili v dětství od rodičů, něco ve vyučování náboženství, něco v kostele při kázání, něco při četbě náboženských knih.

Tento kurs má prohloubit naše náboženské vědomosti, ale hlavně a především: má nás přiblížit ke Kristu.

Ale pozor! Kristus nemá být pro nás ten, k němuž jdeme, ale ten, s kterým společně jdeme - tak jak s ním šli jeho první učedníci. Jak se společně vydáme na tuto cestu apoštolů, tak v nás Kristus začíná rozvíjet svůj lidský život. Naše lidství se stále víc bude stávat lidstvím Kristovým, až Kristus v nás vstane z mrtvých.

Nebudeme tedy v tomto kursu hledat Krista mimo sebe, jako toho, který má teprve přijít. Pro nás je už zde. V nás se chce znovu vydat za dušemi.

A netrapte se obavou, jestli na to stačíte. Ježíš si nás už upraví za svůj nástroj, jako si upravil ty první své, apoštoly. Netrapte se tedy nad vašimi chvilkami malomyslnosti, netrpělivosti, vašich sobeckých hnutí, vašimi návaly nespokojenosti. Bojovat proti svým chybám, to je negativní způsob duchovního úsilí, na to je škoda času. My v sobě budeme raději rozvíjet opačné dobré návyky, ctnosti. Lépe, než naříkat nad svými chybami, je děkovat Kristu, že v nás vzbudil touhu jít za ním. To on v nás vzbudil touhu jít za ním. To on tě tu chtěl mít. To on na tebe ukázal prstem: Ty, pojď za mnou! A vy jste se zvedli a šli, vy jste tu! To je radost!

A jiná obava, která se krčí v pozadí myslí mé i vaší, je pocit, že na to nemáme čas. Už tak jsem měl práce nad hlavu, a teď ještě navíc tenhle kurs! A já ti odpovídám: že máš moc práce, že nemáš čas? To je dobře. Lidi, kteří se nudí, ty bych tu nechtěl. Co s takovými. Tvá každodenní práce, to přece není překážka duchovního života, to je nejjistější cesta k Ježíši, cesta s Ježíšem. V povinnostech vašeho povolání je Ježíš s vámi a znovu říkám: nehleďte na své slabosti, hleďte na Krista. Mluvte s ním výkřiky své duše. "Naučme se, jak se oddat Ježíšovi, aby v nás stále prožíval své lidství a uplatňoval své ctnosti. - To je celé křesťanství, které mnozí lidé zkomplikovali a přeplnili neužitečnými přídávky" - řekl žák P.de Foucaulta, Albert Peyriguere.

A také se nenechte znejistovat mudrováním, zda je pro vás lepší meditace nebo aktivita. To je jak pro koho. V některých duších chce Kristus žít životem kontemplativním. Odchází v nich do ústraní, dál od lidí, aby se mohl modlit. Tyto duše volá Pán k životu kontemplativnímu - ať tedy jdou s ním do samoty.

Ve vás chce jít Kristus za lidmi, proto si vás pozval sem, proto jste tu. Ve vás bude Pán na cestách, ve vás bude putovat od člověka k člověku, ode vsi, ke vsi. On si vás už povede, kam bude chtít přijít. I nejmenším vašim činem lásky Kristus ve vás poroste, to znamená: bude ve vás stále víc přítomen. Jak krásná, jak radostná je to představa.

Když stál Pater Aleš Opatrný před podobným úkolem, jako tu dnes začínáme my, prohlásil, že to bude návod, kterak se stát svatým snadno a rychle. Chtějme to také tak, tak je to krásné - a je to tak i možné!

Abychom se nezačali topit v přemíře věcí, které by člověk měl dělat, které radí ten a onen - a všechny jsou dobré a užitečné - držme si stále před očima náš cíl. To, oč nám jde.

Oč tedy jde ve tvém životě především? Napadne ti možná: "abych žil spokojeně, šťastně." - Dobrý cíl! - "Abych něco v životě dokázal, abych nežil naplano." - Dobrý cíl! -

Co říká na tuto otázku Písmo svaté?

V listě Galatským píše Pavel: "... nežiji už já, ale žije ve mně Kristus ...Žiji ve víře v Syna Božího, který si mne zamiloval..." (Ga 2,20).

A apoštol Jan píše ve svém evangeliu: "... kdo věří ve mne, má život věčný" (J 6,46).

Všimli jste si, že pro oba, jak Pavla, tak Jana, je řešením otázky, co je smyslem a cílem plného života, něco, co se naznačuje slovy: sjednocení s Kristem. Tito dva plným životem opravdu žili. Pavel si na sklonku života libuje, že nežil marně. Když tedy někdo chce žít plným životem, pak se dává na cestu sjednocení s Kristem. Tohle sjednocení se neodehrává jen v modlitbě, - ale není to také něco, co by mohlo být bez modlitby. Odehrává se to naplno v našem běžném všedním životě, - ale také to náš život přesahuje.

Mluvit tedy o cíli života z křesťanského hlediska lze jen tenkrát, je-li v nás tolik víry, abychom uvěřili, že všechnu plnost, konečný cíl, můžeme najít v Ježíši Kristu.

Není to tak jednoduché, vždyť Ježíš už existuje v jiné rovině bytí, jiným způsobem existence, způsobem, kterým žije Bůh. Není to vzdálenost pro nás nepřekonatelná?

Byla by, - ale naštěstí není. Ježíš se této věčnosti od svého nanebevstoupení zúčastňuje jako náš lidský bratr, jako Syn člověka. A protože my skrze křest patříme ke Kristu, proto s ním jdeme do plné Boží skutečnosti, do konečného cíle plného bytí v Bohu.

Pokusme se pochopit a procítit tuhle radost: my s Kristem patříme na pravici Boha Otce! To je naše konečné určení, cílová stanice. Nic menšího.

Co dělat, jak žít, abychom tam došli? Jakou pomoc pro tuto cestu máme? To bude předmět našich příštích úvah.

Budeme s novou radostí objevovat bohatství dané nám na křtu, které v nás dosud leželo většinou nečinně, jako oheň pod vrstvou popela. Podaří se nám ten oheň rozdmýchat? Proč ne. A není to nijak složité. Vždyť my nemusíme hledat důkazy, že Bůh nás miluje. Důkazem Boží lásky ke mně jsem já sám: stvořil mne, žiji, existuji, jsem tu. Moje bytí je důkazem, že Bůh mne miluje. A nic nás o tuto Boží lásku nemůže připravit. Ani hřích ne.

Viditelným znamením lásky je dar. Kdo někoho miluje, dává mu dary. Jak vzácné jsou Boží dary, důkazy lásky k nám: Poslal nám Syna. Dává nám svého Ducha. Povolal nás k víře. Nazval nás svými přáteli. - Co bychom mohli chtít víc.

Učitel duchovního života Phil Bosmans píše:

"Přijímej každý den života jako Boží dar,
jako dárek z lásky Otcovy,
jako svátek.

Ráno při vstávání se podívej do zrcadla.

Zasměj se sám na sebe.

Řekni si vesele: "dobré ráno!" -

A tím si už nacvič úsměv a pozdrav pro lidi, které dnes poznáš.

I když slunce někdy nesvítí

ty přece znáš, z čeho slunný den udělat:

"Vezmi porci dobroty,

k tomu dávku vlídnosti,

trpělivost se sebou i s ostatními.

Nezapomeň na koření humoru,

abys lépe strávil neúspěch a protivné lidi.

Přimíchej špetku elánu, chuti do práce

a navrch přelij zářivým úsměvem a budeš mít každý den slunečné počasí."

Bratří, dejme si pozor, abychom ve službách církve nerozmnožili počet těch, kteří o Kristu jen mluví. V těch je Kristus jakoby pohřben. Pán touží po těch, kteří s ním žijí. Oni - živí - s ním živým, zmrtvýchvstalým.

On je cílem našeho života.

Dokážeme to? Proč ne! S ním ano.

xxxxxxxxxxxxxx

K doplnění této kapitoly si čti v knihách:

Albert Peyreguere: Uchvácení Kristem.

(vyd. Signum unitatis 1991)

Aleš Opatrný: Kterak se stát svatým snadno a rychle.

(vydalo Pastorační středisko při arcibiskup. pražském 1992)

Phil Bosmans: Nezapomeň na radost.

(AVE,naklad. olomouckého arcibiskupství 1992)

2. Sebevýchova

Najít cíl svého života chceme - řekli jsme si v první úvaze našeho kurzu o duchovním životě. Budeme o tom přemýšlet - řekli jsme si. A výsledek našich úvah zní: Chci svůj život prožít radostně, úspěšně, užitečně, šťastně.

To je dobrý cíl - cíl života dobrého člověka. Co s člověkem neradostným, neužitečným, zakysle nešťastným.

A když sis tentýž cíl života vyjádřil biblicky, křesťansky, pak sis řekl: "Já chci jít životem s Ježíšem. Chci se snažit smýšlet, mluvit, jednat tak, jak by na mém místě, v mé situaci, jednal on. To je životní cíl křesťana.

Když o tomhle uvažoval Graham Greene, došel k poznání, že nejednáme téměř nikdy tak, jak by na našem místě jednal Kristus. Nemluvíme tak, jak by mluvil on. A při tom cítíme, tušíme, že náš život má jen tehdy plný smysl, když dáváme Kristu možnost, aby v nás mohl žít, sílit, rozvíjet se On. Ještě nám mnoho schází ke zralému člověku, k dospělému křesťanu. Věkem jsme dospělí, ale v mnohém se stále ještě chováme jako malí. Nedospěle, dětinsky, nezrale. Naznačme si, jak ty pozůstatky malého kluka, malé holky v nás vypadají, abychom věděli, s čím v sobě musíme bojovat.

Jaké je nezralé dítě?

1. Žije jen samo pro sebe, myslí jen na své potřeby, nemyslí na jiné.
2. Neumí snášet bolest. Neumí trpět. Při každé bolístce pláče, utíká před ní.
3. Má samá práva a žádné povinnosti. Otec a matka jsou tady pro dítě, nikoli naopak.
4. Neumí si nic odříci.

Jaký je naproti tomu zralý člověk?

1. Žije pro druhé. Rád slouží druhým, společnosti.
2. Umí se ovládat, i když mu není dobře, i když něčím trpí.
3. Dětská práva se proměnila v povinnosti. Ví, že je povinen dávat lásku, pomáhat druhým. Snaží se starat sám o sebe.
4. Dovede si ledačos odříci, aby udělal radost druhému.

Jak malé dítě smýšlí?

1. Jsem dobrý. Když je něco v nepořádku, to já ne, to ten druhý.
2. Jsem důležitý. Jsem středem a všichni mě musí uznávat a milovat. Já!
3. Mám právo všechno vyžadovat.- Je mi dovoleno všechno, nač mám chuť.

Dospělý smýšlí jinak. Ten ví:

1. Nejsem vždycky dobrý, dělám chyby. A dělám je asi častěji, než si uvědomuji.
2. Nejsem tu důležitý jenom já. Druzí jsou stejně důležití.
3. Nejsem tu sám pro sebe, ale pro druhé.

A teď si představte, jak by bylo všechno jednoduché, kdybych vám teď mohl říci: Do 15 let jste nezralí, do 18 dozríváte a v 18 letech jste zralí, dospělí, plnoletí, správní. Jenže ono to tak není. Známe lidi - a vy takové asi také znáte, - kteří jsou už dávno věkem dospělí, ale v mnohém se chovají docela jako pubertáči. Jako by jim bylo 12 let a nikoli 20, 30 nebo 40 let. Proč? Nezbavili se dětské nezralosti a ona v nich přežívá.

Nevzali na vědomí, že dobrou povahu, charakter, dospělost, je třeba pracně pěstovat, namáhat se.

Samo sebou roste jen to, po čem nic. Nech záhon být, samy ti tam vyrostou leda kopřivy, bodlák, plevel. Nestarej se o vztahy k lidem kolem sebe, nestarej se o svou povahu - a vyrostete mrzout, bodlák, který se na druhé jen nedůvěřivě mračí.

Ony totiž všechny ty povahové špatnosti, jako zlost, hněv, podezíravost, nedůvěra, cíhavost, to jsou ještě vlastnosti prašelem, ze kterých se člověk vyvinul. Lidská duše, obraz Boží, to je jezdec na šelmě. A musí se naučit tu šelmu ovládat.

Kdo z vás je ještě zlostný, vzteklý, má se za co stydět. Je špatným rytířem - jeho kůň ho ovládá. Časem pochopíš, že to, co tě dráždí ke zlosti, je stejně tak k smíchu. Záleží tu na vůli a tréninku, jestli se nad nějakou událostí rozesměješ nebo rozzlobíš.

Kdykoli se rozzlobíš, ztrácíš kus radosti ze života a mohlo by se ti stát, že postupně všechnu veselost srdce uzlobíš k smrti, ztratíš. Zůstaneš zatrpklým člověkem, sám sobě obtížným, jiným protivným. Smích je dobrým lékem i proti pocitu vlastní důležitosti: Směj se především sám sobě. Smích je dobrou odpovědí i na přemrštěnost jiných. Ne výsměch - to bys byl farizej, - ale dobrácký srdečný smích.

Veselá mysl, to je totiž ctnost. Dá to dřinu, pořádnou dřinu, než si tuhle ctnost vypěstujeme. Ale stojí to za to.

Člověk, který by čekal na podnět k veselosti zvenčí, odjinud, ten by se asi poprvé usmál až na smrtelné posteli: Že už má za sebou ten řetěz neúspěchů, zklamání a podrazů, kterému se říká lidský život, - napsal Michael Horatzuk.

Veselá mysl je ctnost, která sídlí uvnitř člověka, v jeho srdci. Proto není pravou veselostí, když se v televizi smějeme legráckám pana Soboty a Nárožného. To je jen reakce nervů, jako je opačnou reakcí zaječení, když ti někdo šlápne na nohu.

Ale jsou lidé, kteří se smějí všemu. Ti patří spíš na psychiatrii než do života.

Jejich opakem jsou lidé, kteří se plouží životem jako smuteční vrby. Nejen, že si pěstují stálou zasmušilost, oni dokáží zmrazit dobrou náladu všude, kam přijdou. Asi si myslí: "Když nemám radost já, ať ji teda nemá nikdo."

Získat si v mládí ctnost veselosti, vypěstovat si veselou povahu, to je veliká věc. Ale je to vůbec možné, vychovat v sobě veselou povahu? Není to vlastnost vrozená? Nerodí se jeden jako člověk s veselou povahou a druhý jako mrzout? " Copak se člověk nerodí s určitými dědičnými sklony, temperamentem, povahou?

Rodí, to je pravda, ale každý člověk může a má a musí své sklony, svůj temperament ovládat, usměrňovat, vést správným směrem.

Abychom však uměli svou povahu ovládat, musíme ji znát, dobře znát.

Jako pilot musí znát každou součástku svého stroje, funkci každé páčky v kabině, tak potřebuji i já dobře znát svou povahu.

Jako jezdec musí znát vlastnosti svého koně, vědět, jak o něj pečovat a jak ho cvičit, aby na něm mohl dobře jezdit, tak i já musím znát svou letoru, abych ji mohl trénovat, rozvíjet správným směrem. Neživá příroda, rostliny a zvířata, jsou plně podřízeny řádu bytí. Nám lidem však dal Bůh schopnost poznávat a svobodně se rozhodovat. Nám dal Bůh schopnost rozvíjet svou povahu, usměrňovat svou letoru.

Co je to letora? Říká se tomu také temperament - a už řecký lékař Hippokrates rozeznal čtyři základní letory. Nazval je podle převahy některé z "tělesných šťáv":

sangvinik - krev, veselost a lehkomyšlnost.

cholerik - žluč, silná vůle, hněvivost

melancholik - černá žluč, těžkomyslnost

flegmatik - sliz, pomalost, těžkopádnost.

Toto dělení se běžně používá dodnes.

Náš temperament je základní ladění naší duše. Musíme dobře poznat jeho stinné i světlé stránky, abychom mohli dobré rozvíjet a negativní držet na uzdě.

Toto zušlechtování a dozrávání se neděje samovolně. Dá to práci.

Nejprve:

Jak poznám svůj temperament?

1. Když se sám důkladně pozoruji.
2. Když pozoruji lidi kolem sebe a srovnávám je mezi sebou a se sebou.
3. Když bedlivě uvažuji o tom, co o mně soudí slušní lidé, jak mne kritizují.

Ovšem, když se začnu takhle zkoumat, zjistím, že něco v mé povaze odpovídá jednomu typu temperamentu, a něco jiného zase jinému typu. On totiž neexistuje člověk, který by měl jen jeden temperament, v čisté formě. Každý z nás má svou osobitou, originální kombinaci temperamentu. Každý máme vlastní základní ladění těla a duše. Každý člověk je originál, od něhož nebyla, není a nikdy nebude kopie.

Popišme si tedy stručně jednotlivé temperamety.

Jak je to se sangvinikem?

Má povahu radostnou, veselou. Je přátelský, hovorný, snadno navazuje kontakt. Ta hovornost však často způsobí, že poví i to, co nemá, ba že poví i to, co neví. Má soucitné srdce, ale brzo zapomene, protože je ve všem povrchní. Je nestálý v práci i v lásce, chce stálou změnu. Nemá výdrž v dobrém ani ve zlém. Potřebuje mít stále společnost.

Jeho láska je povrchní a nestálá. Dnes přísahá věrnost té - a zítra zcela bez zábran jiné. Vyhýbá se všemu, co vyžaduje námahu. Ulejšvá se, kde se jen dál. Nechává za sebe pracovat jiné - sám je raději baví. Trpí náládovostí. Zažije mnoho neúspěchů a průšvihů.

Jaké dobré a stinné stránky má choleric?

Dobrý je u něj střízlivý rozum. City u něj hrají malou roli. Má pevnou vůli, je ctižádostivý a paličatý. Chce vyniknout, i v oblasti mravní - pak je zapáleným apoštolem.

Mezi jeho chyby patří sklon k pýše, bezohledné nadřazenosti. Má hněvivou povahu. Těžce snáší odporování. Když se mu něco nezdaří, zastírá to, přetvařuje se.

Melancholik

má silný sklon k hloubání. Je disponován k modlitbě, k rozjímání. Moc nenamluví, ale co řekne, to je promyšlené. Naslouchá hlasu svého nitra, řídí se svým svědomím. Je schopen velkých tvůrčích činů. Je ochotný přispěchat druhým na pomoc.

Nevýhodou této letory je uzavřenost do sebe. Bývá proto malomyslný a sklíčený. Bojí se ztrapnění. Neumí se uvolnit, rozveselit, proto je ohrožen pesimismem. Ztrácí snadno důvěru k druhým, jakmile objeví chybu. I sobě často nevěří. Naříká nad lidmi, nad úpadkem mravů.

Flegmatik

je klidný a umírněný. V práci pomalý, ale vytrvalý a kvalitní.

Jen tak něco ho nevyvede z rovnováhy. Jeho smysly se zdají být obrněné proti tomu, co choleric přivede k zlosti, sangvinika "vytočí" a melancholika sklíčí. Bývá věrným kamarádem, na spor zapomene. Ale má sklon k pohodlnosti. Když začne samotařit, stane se z něj podivín. Jídlo a spaní jsou jeho největším pokušením. Bez dobré party, která ho táhne, brzo zleniví.

Tak to tedy je. Každý temperament má řadu vynikajících darů. Má ale také řadu slabých stránek.

Musíme znát světlé i stinné stránky své povahy. Můžeme je využít ke konání dobra nebo zla. Záleží na tom, které sklony budeme rozvíjet, které necháme zakrtnout.

Rozvinutí a zušlechtění svého temperamentu je jedním z nejdůležitějších úkolů v naší sebevýchově.

Dostali jsme jej od Boha jako hřivnu. Nemáme ji zakopat, ale rozmnožit (Mt 25,14-30).

Máš úkol k přemýšlení:

Jaké mám vlohy dobré?

Jaké špatné?

Jaká je má základní povaha, můj temperament?

XXXXXXXXXXXXX

Literatura k č. 2:

N.Baumert SJ. Nový život v Duchu svatém

(vyd. Pastorační středisko při arcibisk. pražském 1992)

Temperamenty: Znáš sám sebe?

(vyd. Schönstatské hnutí v České republice 1994)

L.Simajchl: Příprava k biřmování

(vyd. Matice CM v Olomouci)

3. Sebevláda - askeze

Slovo askeze, asketika, nemá mezi lidmi dobrý zvuk. Chápe se to jako odpírání si kdečeho dobrého. Asketa je v lidové představě vyzáblý člověk, protože odmítá dobré jídlo, zamračený člověk, protože si odmítá kdejakou pohodu a spal by nejraději na hřebíkách, kdyby to uměl.

Je to představa zkreslená.

Řecké slovo askesis znamená v původním smyslu trénink, nacvičování určitého cviku. Tedy ne negativní odmítání něčeho dobrého, ale pozitivní nacvičování něčeho dobrého. Dobrého návyku. A dobrému návyku říkáme ctnost.

Budeme se tedy zabývat askezí v tomto kladném smyslu. Budeme se zabývat nácvikem dobrých vlastností, které, když je jednou získáme, neponechají v nás žádné místo pro staré nectnosti, zlozvyky. Lidé jsou ochotni udělat mnoho pro své tělo. Trénink sportovců je někdy hotové sebemučení. A přece sportovci rádi cvičí.

Lidé jsou ochotni udělat mnoho pro své konto v bance. Intenzivní kurzy pro soukromé podnikatele, manažery a dealery jsou velmi náročné a přece se do nich lidé hrnou.

Buďme tedy my, křesťané, také ochotni udělat něco pro natrénování duchovní síly a krásy. Tenhle náš trénink nevede k přetažení a nervóze, ten vede k radosti, veselé mysli, pohodě života.

Pán Ježíš neodmítal věci, zpříjemňující život. Pochutnával si na dobrém jídle na hostinách, vodu proměnil ve víno, které obveseluje srdce člověka, - jak o tom stojí psáno v bibli.

Pozor tedy na lidi, kteří vyhlašují trápení za cennější před Bohem, než radost. Jaký by to byl Bůh, kterému by se takové věci líbily! Toužit po utrpení nebývá projevem hrdinské svatosti, ale často spíš náznakem duševní neurózy.

Základem křesťanské radosti je objevné poznání: Bůh mě má rád! Z ruky Stvořitele vyšel člověk jako tvor šťastný. Radostná výzdoba barokních kostelů, lidové kostelní písně, to nejsou známky nepřátelství k životu.

Askeze křesťanská - cvičení v sebevládě - to je vlastně škola radosti. Jiná cesta k radosti nevede - ty snadnější jsou jen cesty k zábavě.

Křesťanská askeze nemá nic společného s fakirstvím, v němž člověk týrá své tělo pro nic za nic. Křesťan cvičí pro dosažení vyšších hodnot života. A to je už jedna ze základních zkušeností, kterou poznáváme už v dětství, že všechno, co za něco stojí, také opravdu něco stojí. Kolik námahy stojí cesta od vyťukání jednoduché písničky ke skutečnému zvládnutí klavíru.

Stejně tak je třeba trénovat svou vůli, vládu nad sebou. Abych něčeho v životě dosáhl, musím se jiných věcí vzdát. Třeba koukání na televizi, abych se mohl učit.

Jsou ještě i jiné důvody k askezi, třeba rituální, jako to bylo v biblickém Izraeli. Jsou i důvody mystické, které vedly poustevníky, jogíny, fakíry. Jsou i důvody morální, zříkání se věcí dobrých a dovolených jako pokání, jako příprava na smrt.

Ale vraťme se k nejprostšímu důvodu křesťanského cvičení v sebevládě: že Bůh nás k tomuto sebetréninku povolal. Chce, abychom byli hodnými lidmi. A to bez pevné sebevlády nejde.

Máme denně konat své povinnosti, neulejvat se - a to je často dřina. Máme se denně stýkat s lidmi, kteří nám jsou protivní - a to stojí pořádný sebezápor, nechci-li vybuchnout, dát se otrávit.

Dost příležitosti k askezi, sebezáporu, nám skýtá každodenní život, plnění povinností, styk s lidmi.

Kdo si ukládá zvláštní cviky askeze, tomu často už nezbudou síly na taktnost, trpělivost, ohleduplnost, partnerství, zkrátka na to, čemu se říká láska k bližnímu.

A o té se ve zbožných kruzích hodně mluví, ale málo se v běžných situacích všedního života uskutečňuje.

Snést bolest, neúspěch, zneuznání, nemoc, myšlenku na smrt, postavit se při tom v duchu vedle Krista,

nesoucím kříž, to je křesťanská askeze.

Aby se nám výchova k sebevládě dařila, k tomu nestačí vyslechnout nebo přečíst si kus asketiky, to je také otázka příkladu. Kde je ti nablízku člověk, který umí s úsměvem a s žertem sníst nepodařené jídlo, nerozcílit se pro opoždění na schůzce, nedělat problém z rozbitého hrnku, tam i ty budeš snadněji vládnout svým náladám a pokušením. Budeš laskavým člověkem. A o to jde.

Nedávno vyšla u Karmelitánů v Kostelním Vydří knížka s nápisem: “Co dělá člověka člověkem”. Píše se tam: Člověka dělá člověkem až to, když dokáže lásku dávat a lásku přijímat. Až dokáže být cele zde pro druhého, kterého mu Bůh poslal do cesty. To není nic snadného, to někdy bývá ta nejtěžší askeze, co se na nás vyžaduje.

Jedna paní onemocněla a zbožná sousedka jí poslala pohlednici s útěšnými průpovídkami o zbožném nesení kříže. - “Kdyby mi raději donesla mléko nebo umyla nádobí” - řekla ta nemocná. Ne nadarmo vzniklo přísloví, že na padesát rádců připadá jeden člověk, který pomůže.

Jak se staneme správnými křesťany, laskavými lidmi? Jednoduše: tím, že se v laskavosti denně cvičíme. Balling píše:

“V ten den, v kterém jsi nepohládl žádnou kočku, nezalil žádnou květinu, neřekl žádnému člověku nic milého, kdy jsi i sám na sebe nebyl hodný - ten den jsi žil zbytečně.”

Co můžeme každý dělat k potěše bližního:

1. Pozdravit. Koho by nepotěšilo úsměvné pozdravení.
2. Naslouchat. Mnoho lidí nemá s kým promluvit.
3. Poradit. Mlčení není vždy zlato, když vidíme cosi nedobrého.
4. Pochválit a povzbudit. Vždy se najde něco, co mohu pochválit. Dodává to odvalu.
5. Dobrou věc povědět dál. Zlé věci se šíří samospádem jako lavina. Neskuhrej, co je kde zlého.

Mluv o dobrém, dobrota je také nakažlivá.

Milí bratří, cesta mezi Jeruzalémem a Jerichem se nachází všude. Je to i ta cesta, po které jdu právě já a ty. Každý z nás může padnout do rukou lupičů, zlých lidí. Každý z nás může na cestě potkat raněného, který potřebuje naši pomoc. Každý z nás musí zápasit s kainovským vzdorem: co je mi po něm? Copak jsem strážcem svého bratra?

Kde jinde najdeme větší příležitost, přiblížit se k Pánu Ježíši, než když mu zblízka sloužíme v jeho a našem bratru?

Pán Ježíš je po svém vzkříšení přítomen v našem světě novým způsobem: skrze svého Ducha. Tak je pro něj možné, aby byl na všech místech zároveň, aby pro každého člověka byl přítomen osobně a zcela a plně. Neboť: “Duch Páně naplňuje celou zemi” (Mdr. 1,7). Tento Ježíšův Duch se v každém z nás chce stát naší osobní silou, naším teplým, pulsujícím životem. Tak blízko nám chce být Bůh. Napovídal jsem vám tu už asi zbožných řečí nad únosnou míru. A tak se osvěžme moudrým humorným postojem Tomáše Halíka. Říká:

“Ruský fyzik V. Nalimov píše - pamatuj-li si to dobře - že se člověk otevírá právě třemi způsoby, z nichž každý je spojen s jedním citoslovcem. “Ó” znamená údiv, obdivné zmlknutí před tajemstvím, které se před námi otevřelo. “Aha” označuje rozumové pochopení myšlenky. A konečně sem patří i “ha-ha”, které vyráží člověk, jenž pochopil vtip.

Domnívám se, že správné předávání víry by mělo zahrnovat všechny tyto tři polohy. Pokud naše mluvení vyvolává jen ospalé a unuděné zívání - ať už je vina na straně řečníka či posluchačů - mohlo by se stát, že takovému shromáždění by Bůh řekl - podobně jako to čteme v Apokalypse: nejste horcí ani studení, s odporem vás vyzvracím.

Nikoliv náhodou byli mnozí hluboce a zdravě věřící lidé opravdovými mistry humoru. Humor (spolu se vzdělaností) zabraňuje věřícímu, aby jeho náboženská horlivost nezdegenerovala do smutné podoby

pochmurného věroučného fanatismu. Humor je jednou z důležitých známek duševního i duchovního zdraví.

Ten, kdo má dostatečně svobodné srdce, že se dokáže z hloubky radostně smát - ano, i sám sobě! - ten je naším duchovním blížencem a spojencem. Vítězí nad zvířecí vážností hříchu a pochmurností světa, z něhož byl vykázán smích.”

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

Četba ke třetí úvaze:

Reinhard Abeln - Anton Kner: Co dělá člověka člověkem.
(Karmelitánské nakladatelství v Kostelním Vydří 1994)

4. O modlitbě

Jako motto naší úvahy o modlitbě si postavme slova svaté Gertrudy Veliké:

“Modlitba má velikou sílu,
když ji člověk koná, jak nejlíp umí:
zahořklé srdce proměňuje ve sladké,
smutné v radostné,
pošetilé v moudré,
malomyslné ve smělé,
slabé v silné,
slepé ve vidoucí,
chladné v planoucí.”

Stejně velké mínění o modlitbě má i současný duchovní vůdce:

“Křesťanství člověka stojí a padá s modlitbou.”

Je-li to tak, proč se lidé tak málo modlí? Většina lidí by na tuto otázku odpověděla: “Protože mi na modlitbu nezbyvá čas. Vždycky je potřeba udělat něco důležitějšího.”

Ale jsou i jiné příčiny, než nedostatek času, počínaje hloupou nadutostí, jak vypravuje Willi Hofsummer:

“Sedlák z vesnice si zašel do hostince na oběd. Když mu přinesli jídlo, sepnul ruce a pomodlil se. Hosty u vedlejšího stolu to rozveselilo, a jeden mládenec se sedláka zeptal: “To u vás doma se ještě modlíte všichni?” - Sedlák odpověděl: “Ne, ani u nás doma se nemodlíme všichni.” - Mladík popichoval dál: “A kdo se tedy u vás nemodlí?” Sedlák se usmál: “Například můj vůl, můj osel a moje prase. Ti chodí ke korytu bez modlitby.”

Ale nejen hloupá nevěra se nemodlí. Je mnoho lidí, kteří se modlit pokoušejí, ale nic z toho není, protože to neumějí. - A tak toho nechají.

Jedno staré přísloví říká: “Co se naučí snadno Honzíček, to se velký Honza učí moc ztěžka.” To znamená: kdo nedoroste k modlitbě v mládí, ten má v dospělosti s modlením potíže.

Ale ty potíže podstoupit musíme, protože umění dobře se modlit, je životně důležitá věc.

Kdo se naučil modlit, ten nejde životem osaměle. Ten se umí napojit na Boha - Lásku - vesmírnou energii. Může z ní čerpat sílu, oporu - ve chvílích únavy a vyčerpanosti. Může do ní dodávat - v přemíře radosti, v přímluvné modlitbě.

Kdo se nemodlí, ten jde životem sám, na vlastní pěst, bez Boha. A život bez Boha, to je život bez centra, středu, těžiště, to je život excentrický, jak to vidíme kolem sebe denně:

U někoho jako přecitlivělost, jinde bezcitnost, velikášství či méněcennost, hádavost nebo zbabělost. Jako osamocenost, v depresích či strachu, hamižnost, závist, nenávisť, pomstychtivost, násilnost až po vraždu.

Jedním slovem, život bez Boha, bez modlitby, je život bez lásky. Ona totiž láska bez Boha je pouhá sebeláska: Já určuji, co považuji za lásku. Já určuji, jak mne má druhý milovat. - Tak se láska zvrhá v mrzoutský souboj, jak to známe z rozhádaných manželství: každý z “milujících” partnerů hledá svá práva, prosazuje svůj názor. Už ani nevzpomene, že milovat znamená dávat se druhému, snažit se dělat radost druhému.

Člověk potřebuje Boha, aby žil jako člověk.

Člověk se potřebuje někomu vypovídat a svěřit, nemá-li život být bezútěšný a prázdný. Člověk potřebuje někde složit břemena dne, dojít porozumění a útěchy. Zlé je, když to vše neumí najít v modlitbě, u Boha - protože u lidí to většinou nenajde. Pouze Bůh může dát člověku pocit jistoty, přivést ho k pochopení smyslu životních událostí, ukázat mu konečný cíl života.

Mnoha mučivých problémů se uchráníme, když se naučíme o všem mluvit s Bohem. Když se naučíme dobře modlit.

Nedělej z modlitby žádnou vědu. Začni s Bohem hovořit tak přirozeně, jako dítě mluví se svým otcem. A důraz není na slově mluvit.

To začátečník má pocit, že on tu musí podat pořádný řečnický výkon. Později pochopíme, že je to spíš dar zhůry.

To na začátku stále o něco prosíme, co se nám zdá, že nutně potřebujeme. Později prosíme víc za jiné. Nakonec jen děkujeme a chválíme, protože už jsme pochopili, že Pán ví líp než my, co potřebujeme.

To jen zpočátku považujeme delší modlitby za lepší. Jak zrajeme, objevujeme krásu střelné modlitby. Zpočátku hledáme v modlitbě změnu. Později objevíme sílu opakování.

Zpočátku je pro nás důležité místo, postoj, čas. Během let se naučíme modlit na kterémkoliv místě, kdykoliv, bez zvláštního postoje.

Zpočátku se nám zdá, že liturgická modlitba v kostele nemá nic společného s naší osobní modlitbou. Časem nám dojde, jaká síla je ve společné liturgické modlitbě, která se stala i modlitbou osobní.

Zpočátku si myslíme, že modlit se žalmy není nic pro obyčejného člověka. Jednoho dne objevíme, že žaltář je pramodlitbou všech věřících - i naší, když si umíme dobře vybrat žalm pro danou chvíli.

Zpočátku považujeme modlitbu a čtení Písma za dvě rozdílné věci. Pak objevíme, jaká krása je číst Písmo meditativně.

Nikdy se při modlitbě neobejdeme docela beze slov. Ale někdy je nám dáno modlit se i beze slov, a to je pak ta nejkrásnější modlitba.

Svatý Pavel vyzývá, abychom se modlili bez přestání. (1.Sol 5,17). Jak to myslel?

Náboženský život mnoha lidí je jaksi rozdvojený. Na modlitbu mají místo ráno a večer, v neděli při mši v kostele. V ostatní čas dělají svou práci nebo odpočívají. Chvíli s Bohem, chvíli sami, bez Boha.

Není tady jedna příčina tak častých pocuchaných nervů, únavy, úzkosti, - že právě při pracovní námaze jsme sami?

Správný duchovní život tuhle schizofrenii nezná: něco s Bohem, něco sám bez Boha. Křesťan ví, že Bůh je při díle vždy a všude. Bůh je při všem, co dělám a myslím. Záleží jen na mně, zda se o něj chci opřít jen někdy, nebo jestli chci jít celým životem, celým dnem s ním, pod jeho ochranou. Zda svůj život chci žít nerozdílně ve společenství s Bohem.

Poslyšte, jak o tom psala jedna věřící dívka svému chlapci, který se připravoval na křest:

“Milý Karle,

ptal ses mne, kdy a jak se modlím. Pokusím se ti to trochu popsat.

První myšlenka, s kterou začínám, když ráno o šesti zazvoní budík, je: “Díky, Pane, - dáváš mi den. Ráda jej беру.” - Někdo by řekl, zač hned ráno děkovat - ale já myslím, že je toho dost: žiju, jsem zdravá, mám celý den před sebou - to není málo. Pak se modlím za toho, kterého mám z lidí nejraději - a za všechny lidi, co mám a nemám ráda. Nejraději bych si při tom chvíli klekla, ale tolik času mi většinou nezbyvá. Tak se klidně modlím při oblékání a při mytí.

Kdy se modlím během dne? Každá událost, každý zážitek vyvolává odezvu, takže o tom slovíčko povím Pánu, poděkuji, poprosím. Když nevím dál, ptám se. Když mne začne pokoušet hněv, zlost, začnu intenzivně myslet na něco hezkého a děkovat za to. Mám to tak napsané na lístku v peněženice: “Nenadávej, děkuj!” Večer se někdy dostanu do kostela na mši, na biblickou hodinu, to je krásné zakončení dne. Když to takhle nevyjde, sednu si chvíli aspoň doma, otevřu Písmo a prosím: “Pane, mluv ke mně.” Já pak odpovídám, modlím se. Bývají to také krásné minuty.

A poslední chvíle modlitby je při svlékání a uléhání do postele. Je to přehled celého dne - sebekontrola před tváří Boží. Vždycky mám zač prosit za odpuštění, vždycky mám zač Bohu děkovat.

Vidím, že jsem tak krásnou věc popsala jaksi suše. Ono se to nedá vypovědět. Ale dělej to také tak a zažiješ i to, co jsem povědět neuměla. Moc ti to přeju.

Jana.”

Takhle to uměla popsat svému chlapci dívka Jana. Měla pravdu. Když takhle necháme Boží lásku po celý den stále v sobě působit, to má účinky: Naše sobectví roztává, vytrácí se jako led na slunci. Náš krok je lehčí, mysl radostnější. V každém, koho potkávám, mohu sloužit Pánu. Vše, co dělám, má novou hodnotu, když o tom v modlitbě mluvím s Bohem.

Ale “mluvit s Bohem” - je to vůbec možné? Mluvit k Bohu, oslovit Boha, to ano, to jde. Ale k rozhovoru musí být dva! A Bůh k nám přece nemluví!

Zní to rozumně, ale pravda to není. Bůh k nám nemluví lidským hlasem, ale mluví k nám přece, Božím způsobem. Mluví k nám tím, co stvořil. Účelností a krásou přírody mimo nás. Mluví k nám na stránkách Písma, v denních událostech.

Jen nečekejme odpověď okamžitou, halasnou. Bůh, nekonečná Síla, nekonečná Energie a Moc, se ke každému člověku blíží takřka po špičkách, ohleduplně, pozorně, aby neušlápl naši svobodu.

Ráno a večer

K pravidelným chvílím modlitby patří modlitba ranní a večerní. V knížkách o zbožném životě se píše, jak si zapálit svíci, jak si kleknout před kříž, jak si uprostřed ranního chvatu udělat čtvrt - či půlhodinu na ranní modlitbu. Autory těch rad bývají zpravidla zbožní řeholníci, chránění před shonem světa klášterní klausurou, kteří nic nevědí o zběsilém chvatu minut od zazvonění budíku po nastoupení do práce.

U nás, lidí v životě, ve světě, vede snaha po chvíli zbožné modlitby na kolenou zpravidla k nemodlenectví - protože dnes mi ta čtvrt hodinka pro nábožnou modlitbu nevychází - a tak až zítra - o to déle a zbožněji. Ale zítra je také ranní chvat a žádný čas - a tak to jde ze dne na den: “Já nemám ráno na modlitbu čas,” zní nakonec tvůj úsudek.

Ja, kdybych čekal, až budu mít ráno na modlitbu čas, to bych se také nikdy nepomodlil. Ještě že je to jinak. Ještě, že k ranní modlitbě není žádného extračasu potřeba. Ještě že ranní modlitba je to, co popisovala svému chlapci Karlovi Jana.

Jak se probudím, udělám kříž, poděkuji za dar dne. A jak vstávám, oblékám se, meu se, přicházejí mi myšlenky, co mám dnes před sebou. Předkládám to Bohu, prosím o pomoc, sílu, dary Ducha, dobrá vnuknutí, abych na to nebyl sám. To je ranní modlitba, možná v jakémkoli spěchu.

A večerní modlitba? Jak se začnu svlékat, myslím si: Pane, dnes už končím. Odkládám tento den jako tyhle šaty. Jak jsem se ti dnes líbil? Co jsem dnes nezvládl, pokazil? Je mi líto, příště se budu snažit víc. Co dnes bylo hezké? Komu jsem byl k užitku, radosti? Děkuji ti, Pane, za celý den.

Rozumíš, co je to ranní a večerní modlitba: ráno se před tváří Boží programuju, večer se před tváří Boží kontroluju a za vše dobré děkuju.

Když ti při tom vyjde chvilka i na otčenáš, zdrávas, Gloria, na některou z krásných modliteb z kancionálu, či breviáře, na desátek růžence, buď rád, buď moc rád. Ale to základní, rozhovor s Bohem o tvém denním životě, to nesmí chybět nikdy.

Čiperní otcové karmelitáni vydali hned dvě moc pěkné knížky o modlitbě:

“Modlitba jako setkání” od A.Grüna OSP a “Jak se máme modlit” od Abelna a Knera.

Pater Grün tam radí, o čem s Bohem mluvit a o čem s Bohem mlčet. Píše:

Mnozí se hned ptají: O čem s Bohem mluvit, co mu říkat? Vždyť on všechno ví! - Přirozeně, Bůh ví všechno. Bůh také nepotřebuje mou modlitbu. Ale já nevím všechno, já potřebuju modlitbu. Já potřebuju někoho, komu mohu večer povědět o svých setkáních s lidmi, o radostech a krásných zážitcích, o svých starostech a tužbách. Mohu svůj život rozprostřít před Bohem. Modlitba nemusí být dlouhá, ale musí být poctivá.

A mlčení před Bohem?

Když jsme řekli Bohu všechno, co nás napadá, není třeba násilně hledat další slova. Modlitba se dokonává v mlčení, v naslouchání Boží odpovědi, ve sjednocení s Boží vůlí.

Neuslyšíme žádný hlas v odpověď, žádná hlasitá slova. Ale přicházejí mi myšlenky, které působí pokoj a klid. Kdyby byly ze zlého, působily by neklid a úzkost, křeč. Kdyby vycházely jen ze mne samého, ty by mne jen rozptýlily a zpovrchnily. To když chceme odpověď příliš rychle, to pak vkládáme Bohu do úst své vlastní myšlenky. Bůh nám neodpovídá vždycky okamžitě. Bůh má čas - vždyť je sama Věčnost.

A duchovní otcové Abeln a Kner předkládají v závěru své knížečky - za přečtení stojí celá - zlatá pravidla dobré modlitby:

- 1) Chceš-li se dobře modlit, pak se modli svůj život. Předkládej svůj život Bohu.
 - 2) Urči si na modlitbu pravidelný čas. Kromě střelných modliteb kdykoliv během dne, nevynech modlitbu ranní, večerní a liturgickou nedělní modlitbu v kostele.
 - 3) Opakování upevňuje a uklidňuje. Platí to o opakování v růženci, ve známých modlitbách.
 - 4) I roztržitá modlitba je modlitbou. Starosti se nedají zaplašit. Potlačování problémy nevyřeší. Když se ti tlačí do mysli, hovoř s Bohem o nich.
 - 5) Snaž se o ztišení, zklidnění. Uvědom si živě, že Bůh teď, zde, na tebe hledí. Že se tě ptá: "Co chceš, abych pro tebe učinil? (Mk 10,51).
 - 6) Používej také pevně formulované modlitby. V neděli z misálku, z kancionálu. Doma ve chvíli pohody, v podvečer po práci. V kancionálu najdeš, jak se modlili jiní. V žalmech najdeš, jak se modlil Pán Ježíš.
 - 7) Je dobré modlit se společně. Platí to doma v rodině, platí to ve skupině, v kroužku, platí to v neděli v kostele. Platí to i o společném zpěvu.
- Bratří, slov tu padlo mnoho. Je na vás, abyste si z nich vybrali to, co pro svou dobrou modlitbu potřebujete.

xxxxxxxxxx

Literatura

- 1) Abeln - Kner: Jak se máme modlit. (Karmelitáni K.V. 1994)
- 2) Grün: Modlitba jako setkání. (Karmelitáni K.V. 1993)
- 3) Simajchl: Život z víry.
- 4) Tilmann: Duchovní rozhovor. (Lípa Vizovice 1991)

5. Proč a jak číst Písmo svaté

Bible je stálý bestseller. Každý rok vyjde v největším počtu exemplářů. Ročně vychází ve světě na tři miliony kompletních biblí, 3 miliony Nových Zákonů, 19 milionů jednotlivých knih s výkladem. Na 25 milionů biblických textů vychází každoročně. Takový náklad nedosáhla nikdy žádná jiná kniha.

Můžeme tedy říct, že bible je nejčtenější knihou světové literatury? Čte se stejně pilně, jako se tiskne a kupuje, nebo se jen staví na přední místo v domácí knihovničce?

Přesnou statistiku, kolik lidí čte bibli, nemáme. Ale je jisté, že opravdových znalců a pravidelných čtenářů bible je pramálo. Katolická církev po celá staletí zakazovala dávat bibli číst lidem teologicky nevzdělaným.

Protestantský teolog Manfred Metzger píše (v knize "Kritischer Glaube") že jako student se velmi pohoršoval, když při studiu církevních dějin četl, že ještě v 19. století papežové Pius VII. a Lev XII. nazývali nebezpečným morem protestantské biblické společnosti, které šířily bibli mezi lidmi. Ale teď, když mu co chvíli zazvoní u dveří skupina lidí a začnou ze sebe chrlit citáty z bible (Svědkové Jehovovi), už si uvědomil, jak měli ti papežové pravdu, když bránili, aby nečetli bibli ti, kteří jí nerozumějí a kteří se ani nesnaží svět bible pochopit.

Sören Kinkegaard píše podobně: "Je nutno bibli chránit před čtenáři, kteří ji nechápou. Citáty házejí lidem na hlavu jako balvany ztuhlé lávy. Ani stopy po pokorném naslouchání jemnému vanutí Ducha." Vidíte, se čtením bible to není tak jednoduché. Tato kniha chce čtenáře pokorného a pozorného. Vždyť tak mnohé v ní jde doslova napříč našim zvyklostem a míněním. Vždyť je tu nejen velká vzdálenost času a místa od jejího sepsání, je tu i vzdálenost naší řeči: řeč bible je konkrétní a jednoduchá - zatímco my jsme komplikovaní a vyumělkovaní.

Je tu i rozdíl v přístupu ke knihám dnes a tenkrát. My dnes čteme knihu o minulých událostech buď jako historickou studii, literaturu faktu, dějepisný román či životopis nějaké osobnosti.

Ti, kdo psali evangelia a listy, nebyli ani historiky, ani reportéry, ani kronikáři či romanopisci. Byli to lidé, kteří uvěřili v Krista, a toto své nadšení nám sdělují. Co napsali, je tedy svědectví jejich víry. A je také svědectví Ducha svatého, který v nich působil. - "Není napsaná inkoustem, nýbrž Duchem Boha živého" - čteme v I. knize Královské. A druhý vatikánský koncil říká: "Ve svatých knihách přichází Otec, který je v nebesích, s láskou vstříc svým dětem a rozmlouvá s nimi" (DV 21).

Je to tedy opravdový poklad, ta bible, kterou máme v naší domácí knihovně. Při slavnostní bohoslužbě v kostele doprovázejí přinášenou bibli světloňosi, kněz ji okuřuje, my uctivě povstáváme.

Potíže při četbě

Ale přes všechnu úctu k bibli, když ji doma začneme číst, narážíme na potíže. Některá místa jsou nám nesrozumitelná.

Na pomoc tu byly odedávna prosté rady: Drž se napřed míst, kterým rozumíš - to ostatní pochopíš postupně později. Drž se společného naslouchání a výkladu Písma při nedělní bohoslužbě, při biblických hodinách. Tam se uchráníš špatného chápání.

Co nic nestojí, to za nic nestojí, říká přísloví. Platí to i o čtení bible. Přečti si knížku o bibli. Na to, čemu nerozumíš, se ptej kněze, který je odborník. Přečti si dnes Ježíšovo podobenství, zítra některý žalm, potom kus prorockého kázání. Začneš vidět: to jsou mé osobní problémy, o kterých se tam mluví, to jsou problémy světa, ve kterém žiju. Bible je četba napínavá, aktuální, překvapivě chytrá. Nadlidsky chytrá, vždyť při jejím vzniku působil - inspiroval - Duch svatý. Stojí za to ji stále číst.

Co začít číst?

Když se tedy někdo rozhodne, že bude číst Písmo, - jak a s čím začít? Nejsnadněji se čtou Skutky apoštolů. Potom evangelium - nejlépe Lukášovo. Potom některý list Pavlův, třeba Filipánům. Potom evangelium svatého Jana a další listy Pavlovy.

U knih Starého zákona je třeba vybírat. Mnohé jeho knihy jsou psány velmi zeširoka a některé pasáže jsou pro nás málo užitečné. Čti nejprve první a druhou knihu Mojžíšovu, knihy Králů, Žalmy, proroka Izaiáše.

Příprava na čtení

Když si tohle představíš, zarazí se ti dech: na jak dlouho je vlastně tohle čtení?

Ale takhle se neptej. Není důležité, kolik toho přečteš, ale je moc důležité, jestli se na čtení vždy dobře připravuješ, a jestli si při čtení správně počínáš.

Jak se na čtení připravovat? Přečti si dobrou knížku o bibli. O Starém zákoně třeba C.Westermanna: "Tisíc let a jeden den." O světě Starého i Nového zákona dva díly spisu E.Gillese: "Lidé smlouvy" a "Lidé cesty".

Přístup k bibli

Bible je dílo Ducha svatého, proto je správně můžeme číst jen v Duchu svatém.

Bible je také dílo člověka, svatopisce, proto je také máme číst v tom duchu, v němž je napsali jeho pisatelé. A ti psali své zkušenosti v řeči své doby. Celý jejich svět - svět jejich představ - je nám cizí, vzdálený. Mluví víc v obrazech než v teoretické abstrakci. Potřebujeme proto pomoc odborníků - biblistů, kteří nám povědí, že kniha Job je epická báseň, kniha Jonáš mravoučný spis, že to nejsou dějinné události, co se tu vypravuje. Proto je tak důležité, že si Písmo čteme a vykládáme v neděli společně, že se učíme ptát, co ten text říkal tehdejším posluchačům a co říká dnes nám, mně osobně.

Biblický kroužek

Proto je také dobré číst Písmo společně v biblickém kroužku. Kdo má takový biblický kroužek v dosahu, třeba ve své farnosti, měl by této možnosti využít. Je velkou pomocí vědět už to, že nejsem sám, kdo se snaží žít z bohatství Slova Božího. Že nejsem sám, kdo se na slovo Boží snaží odpovědět modlitbou a snahou o jeho uskutečňování v denním životě.

Ale většina z nás nebude mít asi příležitost k účasti na biblických kroužcích pod aspoň trochu zkušeným vedením. Většina z nás si bude muset hledět poradit sama.

Postup při čtení

Jak tedy postupovat, když se chystáš číst Písmo svaté sám?

- Nejprve si připomeň, že tato celá kniha je napsána pro tebe.

- Vzbud' v sobě víru, že teď uslyšíš slovo Boží.

- Otevři se Duchu svatému, aby ti ukázal, co je v tomto textu pro tebe důležité.

- Při první četbě si po straně tužkou označuj místa, která ti připadají důležitá, třeba vykřičníkem.

Místo, kde jsi byl osobně osloven, třeba šipkou. Místa, kde ti něco není jasné, otazníkem.

- Druhé čtení, to ať je rozhovor s Bohem o pravdách, které tě oslovily - tedy modlitba.

- Třetí, to už nemá být čtení, ani hovoření, to ať je ztišení a naslouchání, jaké myšlenky Duch svatý v tobě probouzí.

- Nakonec nezapomeň poděkovat a radovat se, že slovo Boží teď bude vcházet do tvého života, jednání, chování.

Úcta k Písmu

V jednom koncilním dokumentu, v konstituci o Božím zjevení jsou o úctě k Písmu svatém zvláštní slova. Píše se tam:

"Církev měla vždy v úctě Boží Písmo, stejně jako samé Tělo Páně, protože hlavně v posvátné liturgii bez ustání přijímá ze stolu slova Božího, i ze stolu Kristova Těla chléb života a podává ho věřícím" (DV 21).

P.Aleš Opatrný k tomu říká:

"Takové je tedy smýšlení Církve o Písmu, ale pro praktickou zbožnost křesťanů to - bohužel - dosud neplatí. Mezi úctou k eucharistii a mezi úctou k Božímu slovu je často propastný rozdíl. A projevuje se to i v kostele. Většina křesťanů třeba čtyřikrát poklekne před svatostánkem, ale kolik lidí si

uvědomuje, proč třeba stojíme při evangeliu? To byste se divili, co se při čtení evangelia dá všechno podnikat! Vy to nevidíte, já to bohužel někdy vidím! A to i u lidí opravdu věřících.- Konec konců, řada lidí má opravdu velikou úctu k eucharistii - to je v pořádku - ale vztah k Božímu slovu, ten do své úcty nepočítají. To neznamená, že bychom měli snížit svou úctu k eucharistii, to rozhodně ne. Ale úcta k Božímu slovu by se v našem myšlení měla dostat mnohem výš. Vždyť z tohoto slova žijeme. Kdyby člověk - teď to trochu vyostřím - chtěl žít z eucharistie bez Božího slova, pak by asi žil jen z vlastních citů. Eucharistie na nás citově působí mnohdy víc než Písmo. Ale bez svědectví o Kristu, jak nám je dává Písmo, můžeme mít k eucharistii úctu, ale nebudeme ji dobře chápat. Nebudeme jí rozumět z plnosti víry, protože právě ta plnost víry nám bude chybět, nebudeme-li dobře znát a chápat evangelium."

Toto vám, pokročilým, ponechávám k zamyšlení. Bylo by třeba mluvit ještě o vztahu ke Starému zákonu, ale to ponecháme na jindy, protože to by trvalo moc dlouho. K tomu aspoň jednu větu: nepovažujte v žádném případě Starý zákon za zbytečný a nadbytečný. Nebyl zbytečný pro Ježíše - v Novém zákoně je mnoho odvolávek na Starý zákon - nemůže být tedy zbytečný ani pro nás. Nakonec myšlenku z listu svatého Jeronýma Demetriovi: "Miluj Písmo svaté a věčná pravda tě bude milovat. Čti je a ona tě vezme do náručí."

XXXXXXXXXXXXXXXX

Ke kapitole o Písmu si přečti:

- Práce s Písmem ve společenství.
(Pastorační středisko při arcibiskupství pražském 1992)
- Kremer: Sedm pravidel pro četbu bible (tamtéž)
- O čtení Písma. Sborník (tamtéž)
- H.Schürmann. Duch dává život. (Zvon 1992)
- L Crabb. Uvnitř. (Vyd. Návrat Praha 1993)
- Gilles. Lidé smlouvy, Lidé cesty. (Portál 1993)
- C.Westermann. Tisíc let a jeden den. (Kalich 1972)

6. Tajemství radosti

Nadpis dnešního tématu jsem si vypůjčil z knížečky sestry Laetitie: “Tajemství radosti”, kterou roku 1994 vydali Karmelitáni v Kostelním Vydří.

Sestře je líto, že jsme ponechali v zapomenutí apoštolskou exhortaci papeže Pavla VI. “Radujte se v Pánu” z roku 1975, místo, abychom se z ní učili žít v křesťanské radosti.

Sestra upozorňuje, že dnešní svět, ve kterém žijeme, kde je tolik zábavného průmyslu, tolik zábavných pořadů, je přesto svět neradostný, je svět křesťanské radosti nepřátelský.

A u nás, křesťanů, - i u nás má smutek tendenci převládnout, opanovat nás. Kolik nevlídného a nudného křesťanství je kolem nás a v nás! Někdy dokonce i v podobě nezdravého zalíbení v utrpení.

Je sice pravdivý Pascalův výrok, že Kristova agónie na kříži stále pokračuje v lidech, kteří trpí dnes a budou trpět zítra, ale nesmíme při tom zapomínat, že týž Kristus už byl vzkříšen, pro mne a pro všechny trpící vzkříšen.

Ale my jsme přesto ještě často bezradní. Jako bychom zapomněli cestu ke Kristově radosti tím, jak jsme stále zavaleni hromadou starostí, neklidem, nejistotou.

Co se musí stát, aby se v nás rozzářila radost vykoupených Božích dětí, abychom se zbavili mrzutosti, melancholie?

Radost není totéž jako zábava, legrace. Ta je potěšením jen na chvíli. Radost je stav trvalý.

V bibli se o radosti a štěstí mluví víc než osmsetkrát.

Ani drobnými lidskými potěšeními, radostmi života, bible nijak nepohrdá. A Pavel VI. ve zmíněné exhortaci burcuje křesťany k tomu, že je nutné “stále znovu se učit vychutnávat prosté lidské radosti, které nám Stvořitel dal na cestu životem, - protože ví, že mnoho lidí nedokáže ani tyto drobné radosti vychutnat a ocenit.”

Ale pravá radost Božích dětí, štěstí, to je dar, který dostáváme od Boha, abychom jej stále udržovali a prohlubovali.

Ta hluboká, trvalá radost se rodí z pochopení, že Bůh nás má rád. Z uvědomění si, že Bůh zná naše hříchy, naši slabost, křehkost naší povahy - a přesto nás má rád.

Teď se pokusme představit si nitro božího života. Radost je ovzduší, jež vládne v Boží Trojici.

Křesťanova radost, to je účast na radostné lásce mezi božskými osobami, účast na explozi lásky mezi Otcem a Synem, která se nazývá Duch svatý. Co člověk z tohoto přiblížení Bohu získává, jaké plody přináší Duch svatý v nás, o tom píše Pavel v listu Galatským:

Je to láska, radost, pokoj,
trpělivost, laskavost, dobrota,
věrnost, tichost a sebevláda. (Gal 5,22)

Ja, milí posluchači, teď se asi nemýlím, když si myslím, že vím, co vy teď máte na jazyku:

“Dobrádobrá, pěkně mluvíš o radostném, šťastném životě. Líbí se nám to. Chtěli bychom tak žít, pořád žít. Ale už básník věděl, že štěstí je muška jenom zlatá, která na chvílečku usedne a hned zas uletí, když se přiblíží nějaký stín, nějaký kříž.

Ale tady se klasik básník mýlil. To právě štěstí, tu radost z blízkosti a dobroty boží, tu nezaženou kříže, nezapudí nemoci ani žádné trápení.

Radost, na rozdíl od zábavy, potěšení, rozkoše, ta může existovat společně s trápením. Pavel a Silas si v hloubi podzemního vězení radostně vyzpěvují. (Sk 16,25) Jsou šťastni, že mohou trpět v Ježíšově jménu a prokázat tak Pánu svou lásku. A svatá Terezie z Avily píše: “Je-li tvá radost stejná ve štěstí i v zármutku, pak je to láska, - boží láska.”

“Dobrá,” říkáš si teď možná, “jsem pro. Chtěl bych žít takhle, v radosti, kterou žádné trápení neumoří. Ale teď je načase, abys nám dal recept, kterým se máme řídit, abychom prožívali radost v každém

věku, v každé situaci.

Jenže já takový všeobecně platný recept, pro všechny stejný, neznám. Radost každého z nás je tak individuální, tak osobní, jak osobní je naše víra, naše láska k Pánu Ježíši.

Každý z nás může objevit jiné, své vlastní praktikování života v Boží radosti. Ale přece je pár věcí všeobecně platných, pro které se můžeme rozhodnout.

ÚSMĚV

Můžeme se rozhodnout pro ÚSMĚV. je to úkon radosti jak pro nás, tak pro lidi kolem nás. Usmívat se můžeme, i když je nám smutno. Kterýsi velikán duchovního života napsal: “Nechat zemřít každé utrpení v úsměvu, to je dokonalost!” A jiný řekl: “Podle úsměvu poznáš moudrého člověka.” Ono se lidstvo celkově dělí na dvě kategorie: na lidi, kteří se smějí, a na lidi, kteří jsou směšní.

Životy svatých jsou skvělým návodem, jak žít v boží radosti. Svatí se na svět dívají zářivým pohledem, s úsměvem protepleným z nitra. Rozum potřebuje k vyjádření slova, srdce mluví úsměvem. Úsměv je první dar laskavého člověka. Dar, který můžeme vždy nabídnout, i kdybychom nic jiného neměli.

Kardinál Suenens, veliký učitel duchovního života, píše: “Usmát se, znamená podívat se na druhého očima Kristovými. Úsměv je zářivý paprsek, který vyšel z tváře Boží. Úsměv je předtucha nebe. Svátá Terezička řekla, že se do nebe těší proto, že tam už nebudou žádné lhostejné pohledy.

Na dítě se usměje každý člověk. Když se usmíváš na dospělého, probouzíš v něm to nejlepší, co v něm je, probouzíš v něm dítě.

A když k úsměvu dokážeš přidat trochu humoru, této slovní obměny úsměvu, můžeš v člověku uvolnit napětí. Lidé jsou většinou lepší, než se zdají a dělá jim moc dobře, když se podle toho předpokladu s nimi jedná. Usmívat se na lidi, když je to nutno i přes slzy, to vytváří už zde na zemi ovzduší nebe” - končí svou úvahu o síle úsměvu kardinál Suenens.

DOBŘE SLOVO

Můžeme se rozhodnout i pro dobré slovo. Pro slovo, které potěší, uvolní napětí, je něžné. Dobré slovo prolomí pochmurnou náladu, když se někdo příliš uzavírá do sebe, a umožní tak růst lásky.

Dobré, přátelské slovo, třeba jen pozdravení, naznačuje, že už v sobě neživíme příkoří, které nám druhý způsobil.

Dobré slovo dodá druhému odvahy, může ho otevřít k radosti, povzbudí. A to není málo.

Poslechněte si ještě tyto výroky:

Paul Claudel volá: “Ukažte lidem, že nemají na světě jiný úkol, krom radosti.”

Matka Tereza volá: “Radost je síť, do které můžeme chytat duše.”

Dobrá, ale jsou všichni lidé takoví, že se rádi dají chytit do sítě dobrého slova, do sítě radostného úsměvu?

Kdepak. Všude jsou kolem nás lidé, kteří o radosti nechtějí ani slyšet.

Možná jste už také slyšeli tvrzení zapšklých čtenářů bible, že Pán Ježíš se za celý život nikdy neusmál. V žádném evangeliu že není ani jediná zmínka, že by se byl někdy rozesmál. Jeho důstojnost, vznešenost jeho poslání že byly tak veliké, že byl tak hluboce neustále ponořen v Otce, že mu smích a žertování bylo zcela cizí.

Takováhle tvrzení dojdou sluchu u lidí, kteří se sami nedovedou zasmát, nemají smysl pro radost. Ale v Novém zákoně pro to tvrzení doklad nenajdeme. Tam svatý Pavel říká (Fil 2,7), že Pán Ježíš byl rovný lidem, jeho život že byl život člověka. A copak úsměv, smích, radost, veselost nepatří k normálnímu člověčenství?

Nesetkáváme se v evangeliích znovu a znovu se zprávou, že Ježíš často a rád chodil na slavnostní hostiny, takže si za to vysloužil od zatrpklých současníků výtku, že je “žrout a pijan vína”?

Na svatbách, ve společnosti, si lidé cení toho, kdo umí být veselý, kdo umí dobře vypravovat dobré historky. Můžeme si domyslet, kolik podobností a vyprávění Pána Ježíše vzniklo právě v takovém

prostředí.

A kolik skrytého humoru, kolik úsměvů je v evangeliích, o tom dělal před časem několik pořadů v televizi pražský kněz Jiří Reinsberg.

Kdo by si nedokázal představit Pána Ježíše jako úsměvného, radostného hlasatele Otcovy lásky a věčné radosti, ten by se minul s pravou podobou Pána Ježíše. Vždyť zármutek je ovoce špatného svědomí, hříchu, radost a veselost prýští z čistého svědomí.

Milý posluchači, my všichni zcela nepochybně nepatříme mezi mrzouty. My všichni toužíme žít svůj život radostně. Jak, s čím vykročíme s novou chutí na cestu této duchovní velikosti?

Prvním krokem asi bude, že si znovu přečteš tuto úvahu. Že si tam tužkou podtrhneš, co tě zvláště oslovilo. Že při třetí čtbě podtrhneš červeně, co začneš hned nacvičovat, co si budeš denně připomínat při ranní modlitbě.

Ale modlíš se ráno? Ptá se kněz: “Jak ráno začínáš svůj den?” - Odpověď zněla: “Zapnu rádio a zapálím si cigaretu.”

Jak začínáš svůj den ty?

Přeji vám radost z malých, ale vytrvalých kroků k tajemství radosti.

Četba k šesté kapitole

- Sestra Marie Laetitia: Tajemství radosti

(Karmelitánské naklad. Kostelní Vydří 1994)

- Kard. Suenens: Žít křesťansky.

(ČKCH Velehrad 1970)

- Crabb: Skutečná změna je možná, jestliže začneš uvnitř.

(Edice Návrat, Davídkova 93, 182 OO Praha 1993)

7. Žijte podle Ducha

Žijeme podle Ducha?

Naše představy o Duchu svatém bývají rozpačité. Kněz připravuje dospělého mládence na křest a ukazuje mu obrázek sv. Trojice. Mládenec jej prohlíží a pak říká: "Otce znám, Syna znám, ale kdo je ten svatý pták?" I pro mnohé křesťany jsou slova "věřím v Ducha svatého" jen prázdným pojmem. U svatého Pavla to bylo jinak. Tam mají čestný titul "duchovní" všichni křesťané. - Dnes už je ten titul rezervován jen pro určitou skupinu v církvi.

Pro první křesťany byl Duch: proměňující energií, Silou, Dechem života z Božích úst.

Duch stál na začátku působení Ježíšova, i na začátku církve. Všude působí k opuštění starých cest a k vykročení na cesty nové. Je nové víno v novém měchu.

Duch vede a nutí, abychom hlásali dál, co jsme se sami dověděli. Společenství věřících je také dílo svatého

Duch dává množství darů. Krom sedmera i dar rozeznávání, uzdravování, proroctví, jazyků. Možno jich neužít, možno jich zneužít. Už Pavel varuje: "Božího Ducha nehasíte."

Ale působení Ducha svatého nelze omezit jen na mimořádné události. Z moci a síly Ducha se i v našem každodenním životě dějí věci velkolepé. Byli jsme pozváni, abychom žili. Byli jsme pozváni, abychom krásně žili v jasu Božího Ducha. Život světců a nejvíc život Ježíšův nám ukazují, jak velkolepý je život toho, kdo se dá vést tímto Duchem.

Není to tedy pozvání jen k činům mimořádným. Duch nás vede, abychom dělali dobře a chutě, co je naše povinnost. Abychom měli oko a ucho pro člověka bližního vedle sebe.

Nejmocnější jeho působení je ve víře, naději a v lásce. Pavel říká, že bez lásky by všechny dary byly nanic.

Bezpečným znamením přítomnosti Ducha je pocit svobody. Pohled obrácený beze strachu dopředu.

Kard. Suenens napsal: "Kdo se nechá vést Duchem, ten se zajímá víc o svět, který právě teprve vzniká, než o svět včerejší, který právě zaniká. Ten se zajímá víc o církev zítřka, než o církev včerejší a předvčerejší.

Bez Ducha je lidský život bezduchý: tam vládou pokřivené polopravdy. Tam není nic svaté. Tam život živoří planě a neužitečně. Všimněte si, jak je dnes vzácné potkat moudrého, klidného, vlídného člověka. Zato lidí duševně narušených, nerváků, těch potkáš dost.

Tam, kde je Duch svatý, tam je moudrost a duševní zdraví. Toto působení Ducha svatého se už neděje za svatodušního hřmění a ohnivých plamenů. Dnes působí Duch svatý nenápadně, normálně, ve všedním, každodenním životě.

Z Ducha svatého zrají v člověku vzácné plody radostné a pokojné mysli, duch přátelství a věrné lásky, duch něžnosti a dobrotivosti. Podobné věci se dějí i mezi nekřesťany. Boží Duch vane kde chce, působí všude a v každém, kdo se jeho vanutím, jeho inspirací, jeho vnuknutím dá vést.

Charismatická obnova

Když papež Jan XXIII. svolával koncil, modlil se za "nové Letnice", nové vylití Ducha svatého, - a opravdu, z podnětu koncilu se i mezi evropskými katolíky začala šířit vnímavost pro působení Ducha svatého, zvaná charismatická obnova. Slovo "charismata" je řecké pojmenování pro dary Ducha svatého. Papež Jan Pavel II. - Janův nástupce - toto duchovní hnutí vítal a liboval si: "Mnoho věřících se nyní snaží Ducha svatého lépe poznat, jak nám ho zjevuje Písmo." Duchovním vůdcem hnutí jmenoval kardinála Suense. Ten říká:

"Jedním z nejdůležitějších plodů charismatické obnovy je obnova modlitby klanění a chvály. Byli jsme příliš zvyklí na modlitby prosebné. Nyní se i v katolickém světě probouzí nový smysl pro chválu Boží ve spontánní modlitbě.

Ovocem této obnovy je také nový zájem o Písmo svaté v jeho duchovní hloubce. Dalším plodem je nové povědomí rozličných charismat - darů Ducha svatého."

Duch Boží vytváří společenství. Tak vznikla v posledních letech v katolické církvi seskupení různého druhu. Lidé se tu pravidelně scházejí, aby společně naslouchali Božímu slovu, společně se modlili, vyměňovali si navzájem duchovní zkušenosti, aby do společenství vnášeli dary Ducha, které jim byly darovány./"Duch oživuje" - vyd. arcib. pražské 1993/. Tyto skupiny se chápou jako živé buňky těla Kristova.

Bůh dává svého Ducha každému bezprostředně, ale zastihuje člověka v pletivu jeho nálad, v jeho vazbách na různé lidi a věci. Milost Boží neznásilňuje lidskou svobodu.

Je tu také třeba rozlišovat, protože se vyskytují i nepraví proroci zvláštních duchovních cest. O těch Pán Ježíš řekl: "Poznáte je po jejich ovoci" (Mt 7,15-23), tedy podle skutků, které následují. Musíme se tedy ptát, zda zkoumané projevy napomáhají lépe plnit povinnosti v rodině, ve farní obci, v zaměstnání, nebo jestli těmto povinnostem naopak stojí v cestě.

Žijme podle Ducha

Co vás ve vašem denním životě zvlášť osloví - čeho si zvlášť všimnete? Někdy je to krása přírody, jindy pěkná hudba či obrázek, jindy na vás zapůsobí druhý člověk.

Méně snadné je, abychom si všimli působení Ducha Božího ve vlastním životě. Na to býváme vnímaví nejméně.

A tak, když slyšíme tvrzení apoštola Pavla, že "Boží Duch k nám přichází v naší slabosti" - tedy v našem každodenním životě, - nasloucháme tomu sotva jedním uchem. Vždyť my se ve svém každodenním životě s něčím takovým nesetkáváme.

Proto se pojdme rozhlédnout, kde a jak nás Duch svatý v našem životě může oslovit, přijít nám na pomoc.

Nejprve je to tam, kam přicházíme slovo Boží slyšet - v kostele.

Ale Bůh nám není nablízku jen v kostele, jen někde. Jsme stále uprostřed vln jeho působení: V nečekané radosti. V hlase člověka, kterého potkáš a uslyšíš odpověď na to, s čím si právě lámeš hlavu. Z knihy, kterou čteš, ti zazní věta právě do tvé situace. Něco se přihodilo kolem tebe - a ty to rozpoznáš jako varování. Mnoha způsoby tě může Bůh oslovit, varovat, povzbudit.

Zajisté je k tomu potřeba trochu pozornosti, trochu cvičení, abychom byli pro tyto pokyny Ducha svatého cvičení, abychom byli pro tyto pokyny Ducha svatého vnímaví. Jestli tě neosloví vůbec nic, může to být proto, že jsi otupělý a ohlušelý, všechno přehlédneš, všechno přeslechněš.

A to by bylo škoda. Vždyť máš jít životem jako ten, kdo naslouchá vanutí Ducha, kdo na ně reaguje, Boží pomoc přijímá a s Boží pomocí žije.

Musíme se tedy učit být vnímaví pro blízkost Ducha svatého v osobním životě, ale stejně tak i ve světě kolem sebe. Na všem se musíme naučit rozeznávat stopy působení Božího Ducha, Boží Prozřetelnosti.

Je to tak. Nejen chodit a mluvit se musí člověk učit a naučit, ale i správnému vidění a pozorování.

Také důvěřovat, doufat, přátelit se, věrně milovat se člověk musí učit. I zácvik do věřícího života má mnoho podobného jako je postupné zacvičování do ostatních lidských znalostí.

Nic se nedá ukalupírovat. Krok za krokem je třeba jít ve všem, i v náboženských představách. Začnu-li hned mudrovat nad Bohem v Trojici, asi daleko nedojdu.

Dobré je postupovat vždy v jakémsi trojskoku: Setkání, pozorování, úsudek.

Každý by měl tento postup ovládat, aby neuvažoval a nejednal zkratově. Zkratově jedná ten, kdo je hotov s úsudkem hned na základě prvního dojmu.

Víra je Boží dar, to je pravda, ale i s dary se musí umět správně zacházet. Darovaná květina zvadne, když ji přestaneš zalévat. Přátelství ochladne, když se s přítelem nestýkáš, když s ním nemluvíš,

nepíšeš, nemyslíš na něj.

Osobní přátelství s Bohem jsme navázali na křtu: "Ty jsi mé dítě, já jsem tvůj otec", řekl nám tehdy každému osobně.

Jak jsme se k tomuto Příteli chovali? Naslouchali jsme jeho hlasu? Naslouchali jsme vanutí jeho Ducha?

Ale nejen naslouchat je třeba. Je zapotřebí odpovědět slovem. To je modlitba. Odpovědět i skutkem. Tím, že něčeho zlého zanechám, že něco dobrého udělám.

Jak se pozná takováhle živá víra? Jednoduše a bezpečně: Kde je při díle Duch Boží, tam je radostné ovzduší. A to radostné ovzduší působí na lidi kolem jako magnet - to je pravé misijní ovzduší.

Přečtěte si doma 14. - 16. kapitolu z evangelia svatého Jana. Je tam snad všechno, co o Duchu svatém můžeme vědět. Je to tam napsáno tak krásně, že zatoužíme žít v radostném ovzduší Ducha svatého.

Jaderná energie Ducha je od křtu v nás. Nechme ji působit.

"Ve všech věcech hledej Boha", radil už v 16.stol. svatý Ignác z Loyoly. A kdo jeho rady uposlechne, tomu je snadné milovat Stvořitele.

Bůh se projevuje pokaždé jinak. Jednou cítíme, že je nám zcela blízko, prožíváme nějakou událost a je nám jasné: Zde byla při díle ruka Boží. A jindy se bázlivě ptáme: Copak nás Bůh opustil docela?

Proč nám nepomůže?

Často musíme čekat jako Eliáš, až se vše kolem nás zklidní, abychom pocítili vanutí Ducha svatého.

Někdy musíme skládat drobné události života dohromady jako mozaiku, abychom uviděli obraz Boží pomoci.

My ve svých představách rádi vyhlížíme Boha jako soudce, jako mstitele, který by se měl zjevit v oblacích a uvést věci světa radikálně do pořádku. A jsme zneklidněni, že se nezjevuje, že se na to a ono může "jen tak dívat", že tu není.

Ale Bůh tu je! Bůh mluví všude: ve chrámě, ve svém slovu, - jen se naučit dobře mu naslouchat.

Často jsme na tom jako Petr při bouři na moři: I my bojujeme s protivětrm, s nocí, se strachem ze strašidel. I nás zavolá často Boží hlas: "Pojď za mnou." Hlas Páně zlomí strach a my jako Petr jdeme nad vodami života, nad hloubkou strachu. A jako Petr nebýváme důslední. Začneme nedůvěřovat, začneme se bát a začneme se topit. Ještě dobře, když dokážeme hned volat s Petrem: "Pane, zachraň nás, hyneme!" - A Pán, jako Petra, podrží i nás.

Začneme s voláním k Pánu hned ráno, hned při probuzení. Jak vstáváme, jak se oblékáme, svěřujeme do ruky Páně vše, co máme ten den před sebou: "Pane, ať dnes v ruchu dne nepřeslechnu tvůj hlas. Ať se dám vést tvým Duchem, abych vším, co budu dnes dělat, pomáhal k růstu tvého království dobra, pravdy a krásy.

Duchaplný člověk

Máme možnost, máme právo žít svůj život v síle Ducha svatého, jako lidé svatodušní, jako lidé duchaplní.

Ano, tu možnost máme. Ale žijeme tak?

Kdesi chtěli zjistit, jaké místo v mysli dnešní katolické mládeže zaujímá myšlenka na Ducha svatého.

Pro představu o inteligenci a představivosti dotazovaných přidali dvě otázky technické: Co by se stalo, kdyby najednou přestala existovat elektrická energie? Co by se stalo, kdyby naráz vyhaslo slunce? - Na ty odpovídali mladí s bohatou představivostí a dobrými znalostmi. Ale když přišlo na otázku: Co by se stalo, kdyby najednou přestal působit Duch svatý - tu byli v koncích:

"To je nesmyslná otázka. Duch svatý nemůže přece stávkovat. Nedovedu si pod tím nic představit." (19.letý)

"Vznikl by asi obrovský chaos, ale jaký, to nevím. Nevím, jak Duch svatý v dnešním světě působí." (18.letý)

"Asi bych neudělal žádnou zkoušku - to se vždy modlím k Duchu svatému, aby mi pomohl." (14.letý).
"Místo Boží Trojice by byla jen Boží Dvojice. A já bych bez Ducha svatého byla asi ještě hloupější než jsem teď." (12. let)

Teď se zeptám já vás: co byste dokázali napsat vy? Umíte si trochu představit, co by scházelo ve světě a ve vašem osobním životě, kdyby Duch svatý přestal působit?

Při slově Duch svatý myslíme zpravidla jen na událost seslání Ducha svatého, nebo myslíme na biřmování. Je Duch svatý opravdu srdcem našeho každodenního života? Jak vlastně působí Duch svatý ve světě, v našem životě?

Pravoslavný metropolita Ignatius z Lakatie to na druhém vatikánském koncilu vyjádřil takto:
Bez Ducha svatého je Bůh vzdálený, Kristus zůstává v minulosti, z evangelia je mrtvá litera, z církve pouhý spolek, z misií propaganda, z liturgie magie a z křesťanského života otrocká morálka."
Snad nejprostším a nejhlubším způsobem mluví o působení Ducha svatého ve světě šestá eucharistická modlitba:

"Bože, náš Otče, vzdáváme ti díky za tvé dílo lásky. Víme a hlásáme, že tvůj Duch nepřestává působit ve světě, který je dosud tak nejednotný a rozervaný.

Víme že stojíš na začátku každého úsilí o pokoj.

To tvůj Duch působí v srdcích lidí tam, kde nepřátelé začnou spolu mluvit, kde protivníci si podají ruce, kde národy, které stály proti sobě v nepřátelství, začnou souhlasit s tím, že půjdou kus cesty společně.

Tobě vděčíme za to, že touha po dorozumění přemáhá válku, že žízeň po pomstě ustoupí odpuštění, že láska zvítězí nad nenávisť.

Dej nám při této hostině svého svatého Ducha, aby odstranil příčiny našeho rozdělení, aby v nás upevnil lásku - aby učinil z tvé církve viditelné znamení jednoty a služebníci pokoje."

Tyto výňatky z eucharistické modlitby svědčí o otevření se Duchu svatému u stolu Páně - v bohoslužbě oběti.

A druhý stůl Páně, stůl slova Božího, to je setkání s biblí, s knihou o tom, jak Boží Duch od věků jednal a dosud jedná s lidmi.

Ale nejen v kostele - i doma máme k dispozici biblí, tento zdroj inspirace Ducha svatého. Vždyť bible je ilustrací, jak Duch svatý působí.

Udělejte něco pro to, aby se i vám stala domácí bible učebnicí života z Ducha svatého.

Udělejte něco pro to, aby se i vám stala nedělní bohoslužba tankovací stanicí, kde se naplníte energií Božího Ducha.

Ale jak zasahuje Bůh do osobního života člověka, i do mého života? Odpověď není jednoduchá. Duch svatý nenechává člověka napospas bezmoci a bezradnosti. Bůh nabízí svou pomoc - ale diskrétně.

Nenutí: můžeš ji přijmout, můžeš odmítnout - máš svobodu.

Že vedení Ducha svatého k dobru nebývá vždy přijato, to známe všichni z každodenní zkušenosti. Kdo však touží po štěstí a radosti, ten je zachycen a nesen božím Duchem ke štěstí a radosti. Ovšem, jak diskrétně, jak něžně si při tom počíná Duch Nekonečného a Všemohoucího, aby malému člověku ponechal svobodu rozhodování. A člověk se rozhoduje - jen se dívej kolem sebe. Kolik lidí na tebe působí nesympaticky! Proč? Jejich obličeje jsou naplněny omrzelostí, zvadlostí, uzavřeností. - Ani jiskřičku pohody v nich nezachytneš, o kterou by se mohli a chtěli podělit s lidmi, které potkávají. Proč jsou takoví, proč jsou tak bezduší?

-Snad se odnaučili zlobit se nad tím, co se změnit nedá.

-Snad se nenaučili hledat na druhých dobré vlastnosti a tak vidí jen chyby.

-Snad jsou nepořádní a mají to za zlé sobě i druhým kolem sebe.

-Snad ještě nikdy nezaslechli, že snášenlivost je umění odpustit druhým to, že jsou hloupí jinak, než jsem hloupý já sám.

Takových "snad" může být ještě kdovíkolik, ale to nejhlavnější, to jisté je, že tihle mrzouti se nenaučili pěstovat a žít si radost božích dětí ve svém srdci, chránit si světlo svatodušní. Na otázku, jak vypadají světci, kteří žijí mezi námi, odpověděl dominikán Henri de Lubac: "Jsou to ti mezi námi, kteří méně debatují, ale více dobrého dělají. Nevymýšlejí nové ideologie, ale přicházejí s novými nápady, jak sloužit v lásce. Nikoho nezavrhují a nikomu nelichotí, ale jsou laskaví. To je jejich nejdůležitější znamení - mají laskavou tvář Božích dětí. Jsou to děti světla, protože se nechávají vést Duchem svatým." Kéž i na nás v našem každodenním životě dozrávají líbezné plody Ducha svatého: laskavost, přátelství a mírnost; trpělivost, přívětivost a dobrota; věrnost, něžnost a sebevláda. (Gal 5,22)

Když tu uvažujeme o tom, jak vypadá člověk, který se nechává vést Duchem svatým, je nutno se podívat na Marii, nevěstu Ducha. Ona je pravzorem "Duchem naplněného" člověka /Lk 1,28/. Naslouchá slovu a vnuknutí Božímu. Spěchá na pomoc tetě Alžbětě a přináší jí Slovo, které se stalo tělem. Stále poukazuje na Ježíše: "Udělejte, cokoli vám nařídí." Pod křížem přijímá Ježíšův odkaz: "Ženo, hle, syn tvůj." Při prvních letnicích církve je přítomna spolu s Dvanácti v "horní místnosti". Bůh měl s Marií plán - a ona s ním spolupracovala. Kéž si z ní, sestry a bratři, denně, při každém zdrávasu, bereme příklad.

Kapucín Cantalamessa prohlásil na konci kázání: "Musím zde před vámi vyznat jednu věc: že umím mnohem, mnohem lépe o důležitosti modlitby hovořit, než se modlit."

I já se vám podobně přiznávám, že jsem tu o kráse života z Ducha svatého dokázal líp mluvit, než umím denně žít. Ale moc rád bych se chtěl naučit žít jako svatodušní člověk. Probuďme v sobě tuto touhu každé ráno, vždy s novou chutí.

XXXXXXXXXXXXX

Co číst:

Baumert: Nové víno do nových měchů. Past. střed. Praha 1992

Baumert: Rozlišuj duchy. Past. střed. Praha 1993

Cantalamessa: Duch svatý, duše evangelizace. Past. střed. Praha 1992

Schürmann: Duch dává život. Portál Praha 1992

8. Tvá neděle

Dnes budeme hovořit o našem umění nebo neumění, jak pěkně prožít neděli.

Proč je na světě tolik lidí špatně naladěných, mrzutých? Příčina bývá někdy i v tom, že neumějí správně prožít neděli. Vidíme to už v řeči. Namísto neděle znají víkend, čas kutilství, turistiky, zábavy. A na čem všem závisí tenhle víkend, má-li se trochu vydařit: na počasí, na chování někoho z party. Nedělní společenství při bohoslužbě v kostele neznají. Někteří vyrůstali v rodině, kde ani rodiče nechodili do kostela - strana to přece zakazovala a trestala. Jiní s rodiči v dětství do kostela chodili, ale z musu.

Maminka budí v neděli ráno své dva syny: "Honem vstávejte, abyste nepřišli pozdě do kostela! To je přece povinnost každého křesťana, jít v neděli do kostela!" A pak slyší do kuchyně jak se ten mladší při oblékání gatí lituje: "Člověče, být katolíkem, to je pořádná dřina. Každou neděli vstávat, nikdy se pořádně nedospat. Já nevím, jestli budu chodit do kostela, až budu velký."

Myslím, že podobné pokušení se ozve občas v každém z nás: Spát v neděli, dokud se sám nevzbudím. Potom pohodlně posedět u sváteční snídaně. Pak si vyjet do přírody bez špatného svědomí, že jsem zameškal kostel.

Mnoho lidí se tomuto pokušení poddává. V kostele je v neděli neuvidíš, jak je rok dlouhý, až leda sem přijdou nohama napřed - při svém funusu. Mají krásné výmluvy - třeba tu, že lidé, co do kostela chodí, nejsou o nic lepší. Že jejich bohoslužbou je jejich práce. Že se mohou stejně pomodlit v přírodě jako v kostele.

A také se ti lidé ptají: Je to dnes, po koncilu, vůbec ještě povinnost, jít v neděli do kostela?

Jenže kdo se ptá po povinnosti, zda musí jít na nedělní mši, u toho není v pořádku sám základ víry.

Kdo chce ctít Boha prací, ale ne bohoslužbou, ten ho brzy nebude ctít nijak. Kdo se chce modlit jen v přírodě, ale ne v kostele, ten se brzo přestane modlit vůbec. Kdo jezdí do hor, ale vynechává při tom horu Kalvárii, ten brzo ztratí ze zřetele Cestu, kterou je Ježíš.

Co na té nedělní bohoslužbě v kostele je, že po celý týden dává smysl naší veškeré práci venku?

Staří Izraelité nazývali chrámovou bohoslužbu "radování před Hospodinem" /Dt 12,12.18/. Sabat byl pro ně dnem radosti: člověk smí přerušit práci a radovat se ve společenství s lidmi a s Bohem.

V době Ježíšově se tento původní radostný charakter sobota ztrácel za mnoha předpisy zákoníků. Proto se Pán Ježíš postavil proti tomuto formalismu a hlásal původní smysl: sobota je tu pro člověka!

První křesťané dali svátečnímu dni krásný název: dies Dominica - den Páně. Byl to zpočátku státně pracovní den, ale to jim nevadilo; po práci se shromažďovali ke slavení a radovali se z toho, že toho dne Pán vstal z hrobu a přemohl smrt, že toho dne sestoupil Duch svatý na apoštoly. Bratrská láska je vedla, aby se scházeli ve společenství. Láska k Pánu Ježíši je vedla k naslouchání jeho slovu, ke slavení eucharistie.

Kdyby se jich byl někdo ptal, jestli jsou povinni jít v neděli do kostela, byli by udiveně odpověděli:

Kdo tu myslí na povinnost? My bychom bez nedělní bohoslužby ani nemohli žít! Nedělní eucharistie, to je přece nesmírný dar, dar vykupitelské lásky Ježíšovy! Kde jinde bychom získali sílu k dobrému životu pro celý týden, k budování spravedlivějšího světa, než je ten dnešní: Kde jinde bychom prožili radostné vědomí, že nejsme osamělí, že jsme rodina božích dětí.

Účast na nedělní bohoslužbě byla pro první křesťanskou generaci věc velice důležitá. Bylo to jejich poznávací znamení - legitimace.

Jak je tomu u nás, dnešních křesťanů?

Z té prvotní důležitosti zbyl některým jen pocit musu - předpisu. A co se musí, do toho se nechce a hledají se výmluvy. Ale jsou stále tací, kteří na nedělní bohoslužbu nehledí jako na závažný předpis, ale jako na nezbytnou potřebu svého života, na chvíli radostné pospolitosti.

Rádi se přidružují ke kroužku učedníků, shromážděných kolem Pána a Mistra, aby jim ani slovo neušlo. Vědí, že v liturgii Kristus ještě stále ohlašuje své radostné poselství. Rádi se s apoštoly sdružují kolem eucharistického stolu k Večeři, kterou s námi slaví Kristus.

A když pro nemoc nebo pracovní povinnost do kostela nemohou, to se pak aspoň v duchu k farní bohoslužbě připojují, svou oběť kladou na obětní misku s ostatními, doma si večer zazpívají mešní píseň a pomeditují nad evangeliem.

I dnes, i mezi námi, jsou křesťané, kteří jdou do kostela ne z musu, ale rádi, kteří své děti učí radostnému slavení neděle, protože vědí, že i dnes platí moudrost našich předků: Jaká je tvá neděle, taková bude i tvá poslední chvíle.

Ale vy se budete nejčastěji setkávat s mladými lidmi, kteří do kostela nechodí, protože tam ničemu nerozumějí, když tam někdy zavítají. Proto je třeba, abyste dobře věděli, co k tomu povědět. Uslyšíš třeba mudrování jako je toto:

"Jaký to má smysl, že tam mám povinně hodinu odsedět? Stejně tomu nerozumím. Nic rozumného tam nedělám. Akorát že párkrát řeknu " i s tebou" - a to nevím, proč a nač. Vždyť tam čučím jako divák na funusu."

Když se tenhle souboj přenesení před tebe, můžeš říci: "Já se ti nedivím, že nemáš ze mše žádnou radost. Co člověk nezná, jak to má mít rád? Teprve až si ujasníš, že v Eucharistii se odehrává největší světové drama lásky, pak půjdeš rád."

Ale mladí namítají: "Proč bych se měl snažit mši poznat a milovat? Snažím se poznat to, co je pro mne přitažlivé, třebaš hezkou dívku. Ale nedělní mše mi připadá spíš jako stará bezzubá babička". - Copak o to, naše církve je stará a její bohoslužba také, ale jsou babičky, které mají pro vnuky plné porozumění. Krom toho babička liturgie prodělala na koncilu omlazovací kúru.

Jiné přirovnání: Stojíš na mostě a pod tebou plyne mohutná řeka. Vznikla v horách z křišťálových pramíků, ty sbíhaly s hor a spojovaly se v potok a pak v řeku. Ta utvářela celou krajinu, jak do ní ryla údolí. A teď se ten mohutný tok valí k moři a už to není průzračný pramen.

Tak je to s církví a její liturgií. Začalo to událostí, která vzbudila úžas všech učedníků. Při večeři jim Pán odkazuje, aby na jeho památku jedli svátostný chléb jeho těla a pili posvátné víno jeho krve.

A oni to tak dělají. Napřed se scházejí tajně, po domech. Pak si mohou stavět veliké chrámy. Je jich stále víc. To pak musí hostinu Večeře Páně přizpůsobit prostoru a množství.

Dnes to dá trochu námahy, zorientovat se v tom tisíciletém toku liturgie, - ale není to důvod, abys šel na schůzku farní mládeže, kde se na to můžeš zeptat? Je to tak těžké, přečíst si chytrou knížku o mši svaté místo nemožného skuhrání, že mši nerozumíš?

Vždyť nedělní mše má v sobě stále tu plnost ohně, kterým chce Ježíš zapálit svět. Vždyť je to šance k uslyšení Ježíše, k setkání s ním u jednoho stolu. K velikému osvobození od vlastní chatrnosti, když ti říká: Připoj se ke mně. Dám ti odvalu k práci pro království dobra ve světě.

Mladí lidé si zpravidla nevědí rady také s přítomností Ježíše v chlebě a víně. Jak jim to máme představit? Nějaký Mini-Ježíš schovaný v chlebě - to je přece nemožné!

Odpověď není tak složitá, jak se zdá. Má cosi společného s tím, co slavíme o vánocích: že Bůh se stal člověkem. Podle křesťanské víry je Ježíš Kristus přítomen jako Bůh nejen pod způsoby chleba a vína, ale vždy a všude." (Mt 28,20).

Kromě setkání s Ježíšem v jeho slovu, Písmu svatém, krom setkání v bližním můžeme přítomnost Ježíšovu zvlášť zřetelně zakusit ve svátostech. K nim náleží i Eucharistie. V ní je zmrtvýchvstalý Pán přítomen se svým božstvím i lidstvím.

Když Ježíš řekl: "Toto je mé tělo, toto je má krev" - určitě tím nemyslel částičku svého pozemského těla a svou přirozenou krev. Vždyť stál před nimi zdravý a celý. Chtěl spíš říci: to jsem já - jako dar pro vás. To jsem já jako Zmrtvýchvstalý.

Při proměňování chleba a vína dostávají mocí slova Páně hmotné věci nový význam. To, co normálně

slouží tělu jako potrava, má nové určení - stává se pokrmem pro život věřícího. Je to tajemství lásky, o kterém se nedá dobře diskutovat, ale tím lépe se dá slavit.

Uslyšíš také takovouto námitku proti nedělnímu chození do kostela: Copak svatý Pavel, když (v listě Galatským 5,22) vypočítává, co je v duchovním životě podstatné, nemluví výhradně o tom, co děláme venku? Nepíše tam: musíš každou neděli do kostela, ale píše: buď laskavý, trpělivý, pokojný! - Duch svatý chce skrze nás působit ne za zavřenými zdmi kostela, ale venku, mezi lidmi!

Na tyhle názory odpovíš snadno: my nejsme správní křesťané proto, že každou neděli chodíme do kostela. Je to přece naopak! Proto sem chodíme, abychom se učili, jak žít venku jako správní křesťané. My víme, že naše bohoslužba v kostele není cílem sama sobě, ale že je to škola té lásky, která vidí v člověku vedle mne bližního.

My víme že naše nedělní bohoslužba není dobrá jen tehdy, když je to slavnostní pastva pro oči a uši, ale že je tehdy dobrá, když nás naplní silou, elánem, chutí do dalšího všedního dne. Že je to naše tankovací stanice, kam jdeme načerpat energii a milost, abychom ze síly Ducha Kristova, který nás zde oslovuje, zvládli zákruty života venku.

Jindy se setkáš s námitkou, že je to přeci proti svobodě člověka, když nás církev nutí, když nám poroučí jít v neděli do kostela. Není to trapné, nutit někoho, aby se setkal se svým Bohem? Není to jednání jako s nesvéprávným člověkem?

Vypadá to tak. Ale je v tom háček. Někdy se musí povinnost ukládat - navzdory právu na svobodu. Když se otec několika malých dětí bezhlavě zamiluje do atraktivní mladice, řekneš mu snad: jen se rozved' s manželkou, opusť děti. Jsi přece svobodný člověk! Dělej, co se ti líbí?

Když vidíš mladistvého chlapce, jak okouší heroin, řekneš mu snad: jsi svobodný člověk, dělej si, co chceš?

Už je ti snad jasné: nutnost přikazování a ukládání povinnosti pochází od toho, že člověk netouží vždy jen po tom, co je pro něj skutečně dobré. Nedostatečná prozíravost je v povaze člověka. Okamžitá chuť se zdá zpravidla naléhavější, než skutečně důležité potřeby.

Podobně je tomu s nedělní bohoslužbou. V té chvíli se jeví pohodlnější zůstat v posteli, hrát si. Proto tu musí stát rozhodný příkaz: teď je pro tebe nejdůležitější vyhledat společenství věřících, spolu s nimi děkovat, prosit, načerpat sílu a klid. Jdi do kostela!

Mladí lidé - a často i děti - propadají už při drobných těžkostech náladám, jako by měl zaniknout svět. Ztrácejí půdu pod nohama a jsou bezradní. Dřív tomu tak často nebývalo. Kde je vina? Jistě v celkovém přetížení, ale i v nadměrné míře volnosti a svobody, kterou neumějí zvládnout a unést. Spořádaný domov a přehledná pravidla hry jim mohou být jen k prospěchu. K tomu patří i církevní přikázání. Až člověk plně objeví, k čemu je nedělní bohoslužba, půjde tam sám a rád, už z vlastního rozhodnutí.

Při dobré bohoslužbě se spojuje oběť Kristova s obětí našeho denního života. Při dobré nedělní bohoslužbě uvidí všichni před sebou obraz Krista laskavého, milujícího. Takového, aby ho všichni venku rádi následovali. A následovat lze jen z lásky. Jen toho, koho si vážíme a máme rádi. Tváří v tvář Kristu živému a laskavému je snadné radostně děkovat za život. Vděčně přijmout následující týden z ruky Boží.

Křesťanský způsob života, křesťanský způsob myšlení to není člověku vrozené. To se musí postupně nacvičovat a celým životem upevňovat. A to se daří jen ve společenství. Tak popisují Skutky i vznik církve: společně se scházeli, společně lámali chléb.

Víme dobře, že diskutovat o závazné účasti na nedělní bohoslužbě je zbytečné. Účast je nezbytná: nikdo se nemůže stát křesťanem jen sám pro sebe. Nikdo se nemůže stát ani člověkem sám pro sebe. Jak jsme viděli a slyšeli při cestách sv. Otce, Afričané a Indové při nedělní mši svaté tančí. Rytmičkový pohyb, hudba, tanec, zpěv, všechny tyto spontánní projevy radosti uplatňují při bohoslužbě. Každý národ má právo chválit Boha po svém.

Kdysi to tak bylo asi ve všem křesťanstvu. Ještě Klement z Alexandrie píše: "Tanec, který doprovází modlitbu, dává duši křídla k výstupu k nebesům." I ve středověku byly ještě taneční pohyby součástí bohoslužby. Při velikonoční sekvenci například dělal rytmické pohyby biskup se svou kapitulou a podle nich i lid v katedrále.

I my v dnešních dobách máme právo slavit liturgii jako radostnou, posvátnou hru před Bohem. Každý máme při ní mít svou roli. Podle svých schopností máme hrát a tančit, jako David před archou.

Němý, hluchý, pasivní divák - takový tu nemá být žádný.

Jakou roli tu hrají já? Čím přispívám ke společnému slavení, ke zduchu a kráse naší bohoslužby? Tuto otázku bychom si měli každý občas položit. Protože jaká neděle - takový týden.

V přírodě platí, že z darů letního slunce
žije příroda v zimních měsících.

Mezi lidmi platí, že z pěkné neděle
se dá žít v pracovních dnech.

Jak je důležité, aby se člověk naučil pěkně prožívat neděli, svědčí, že je to jedno z desatera Božích přikázání:

POMNI, ABYS DEN SVÁTEČNÍ SVĚTIL

Bůh tu lidem říká, aby se neuštváli k infarktům stálou prací, shonem, obavou, že někde něco promeškají. Mají žít pokojně, radostně, zdravě. Vychutnat si, že žijí.

Hříchem je zbytečná práce ve svátek. Hříchem je, když zanedbáváme setkání se slovem Božím v kostele, kde se učíme pěkně si po křesťansku žít.

Při přípravě na sňatek budete říkat snoubencům, jak je důležité, jestli se naučí prožívat spolu nejen všední starosti, ale i sváteční chvíle pohody, odpočinku, uvolnění, hezké zážitky, kus zábavy.

Po celý týden se moc neužijí - jen večerní chvíle budou jejich. V sobotu budou mít také všelijaké práce pro sebe nebo pro jiné. Ale neděle ať si nenechají vzít.

Ať svou duši nepřipravují o duchovní rekreaci - nedělní bohoslužbu. Jako lidé, kteří žijí po celý týden ve městech ve smogu, se snaží, aby se na konec týdne dostali na venkov, na čerstvý vzduch, tak nějak to potřebují i naše duše. Celý týden jsme třeba v prostředí mrzutých a otrávených a hašteřivých a neslušných a protivných lidí, kteří znají kdejaký oplzlý vtip, kdejakou hrubost, kdejaký klep a pomluvu. Moc kladného, pěkného neuslyšíme.

V neděle se máme alespoň na chvíli ponořit do duševního ozónu. Na hodinu do kostela. Tam máme načerpat duchovní síly.

A jaký je smysl příkazu o tělesném odpočinku? - Člověče, po celý týden pořád něco musíš. Ráno zazvoní budík, musíš vstávat. Zahouká siréna, musíš dělat. Ale já jsem na jeden den z týdne položil ruku. Ten den je sváteční, ten den je můj a tvůj. Ten den si máš právo dělat, co tě baví. Ten den nemusíš pracovat.

Prožít krásnou neděle, to nevznikne samo. Sama narůstá mezi lidmi jen nuda. Pěknou neděle si musíme umět udělat. Už v týdnu o tom hovořte, plánujte, abyste měli před sebou něco hezkého, nač se těšíte. Ale nepřehlédněte, že mluvíme v množném čísle: vy oba, spolu. Jestli si zavedete ten způsob slavení neděle, že on jde do hospody nebo na fotbal a ona doma gruntuje a pigluje, co přes týden nestihla, z toho žádné hezko ani žádné těšení nevzejde.

Nic proti koníčkům. Přejte jeden druhému osobní záliby, ale část vašeho volného, svátečního času ať je společná. Abyste spolu unesli to všední, obtížné, musíte spolu prožívat i věci hezké.

Bratří, nedělní bohoslužba končí zvoláním: Bohu díky! Je to tak dobře. Účast na mši svaté je veliký dar, sluší se za něj poděkovat. Učiňme toto zvolání svou střelnou modlitbou po celý týden.

Prokládejme jí všechnu naši práci:

"Bohu díky! Za všechno!"

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

Četba:

- Neděle v pohledu křesťanů. Pastorační středisko Praha 1993.

9. Život s církví

1. Církev je hříšná

Když navrhnete mládeži debatu o církvi, ozve se z některé strany podrážděná reakce: "V krédu se mluví o církvi svaté, ale nejsou dějiny církve spíš hříšné, než svaté ? "

Tuhle otázku je třeba probrat hned z kraje, aby bylo možné zabývat se s užitkem naším životem s církví. Je tedy církev hříšná nebo svatá?

Vy všichni nepochybně odpověď znáte: Církev Kristova svatým společenstvím je, ale její členové, údové, jsou hříšní lidé. Od samého začátku. Mezi dvanácti apoštoly byl jeden zrádce. Na dvanáct apoštolů připadlo na Velký pátek jedenáct zbabělců. Jedna ku dvanácti, dvanáct ku jedné. Jaké procento zbabělců a zrádců by bylo mezi námi, kdyby nadešla doba pro víru nevýhodná? Bůh ví. Ano, při šíření křesťanství bylo mnoho násilí.

Byly mnohé náboženské války. Byla hrozná španělská inkvizice. Bylo hrozné pronásledování a upalování čarodějnic. Kolik pohanství zůstalo dodnes v tak zvané křesťanské Evropě!

Ale nikdo nemá právo, aby se nad zlořády minulosti i současnosti pohoršoval, pokud nepřidá ruku ke společnému úsilí o vyléčení lidí z pověr, z kultu násilí.

Mezi lidmi, kteří Ježíše doprovázeli za jeho života, bylo mnoho obrácených hříšníků a hříšnic. I dnes je tomu tak. Kristova církev je bratrstvo hříšníků. Hříšníků, kteří přijímají z ruky Ježíšovy nabídku nového života.

Na stránkách Starého zákona se setkáváme s jiným vztahem k hříšníkům.

Nemálo lidí počalo číst bibli a po krátku ji opět zavřeli, šokováni tvrdostí starozákonního Boha proti hříšníkům a pohanům.

Bible totiž doprovází lid ve vývoji jeho představ o Bohu. Poznání Boha v lidech roste jen pozvolna. Od lidských představ je dlouhá cesta k plnému zjevení v Kristu.

Někdo by řekl: "Tak já tedy Starý zákon přeskočím a začnu hned číst Nová zákon. Nebudu s tím ztrácet čas! Jenže tak to nejde. Poznání Boha šlo touto cestou a ty jí musíš projít také.

Čím lépe poznáš Starý zákon, tím líp budeš chápat Nový. Čím trpělivěji budeš putovat Deuteronomií /5. Mojž./, tím lépe porozumíš evangeliu. Čím důvěrnější ti bude Izaiáš, tím zřetelněji ti vystoupí postava Ježíše z evangelií.

To se týká i Božího postoje k hříšníkům. Čím lépe budeš znát, jak tvrdě zacházeli Izraelité s hříšníky v dobách Starého zákona, tím víc se budeš umět radovat nad Ježíšovou slitovností.

A budeš schopen odhalit i v sobě starozákonníka, který také jako žalmista touží často po co nejpřísnějším potrestání přestupků zákona: "Ach, Bože můj, ničemy pozabíjej!" /Žalm 139/.

Čím primitivnější jsou náboženské představy, tím neúprosnější jsou lidé ve vyhlašování trestů proti přestupkům.

Člověk, který se rozhodne, že bude svatý a dokonalý, začne být zpravidla zuřivý proti tomu, kdo se na tu cestu nevydá s ním.

Začtete-li se my křesťané do svých náboženských dějin, najdeme tam mnoho takových, kteří ze samé zbožnosti dovedli spoustu lidí rozčtvrtit, ubít, jen proto, že nabyli dost rychle ochotni převzít jejich názory. Ještě dlouho bude znít křik člověka, starého Adama: "Smrt hříšníkům!"

Jen Ježíš, nový Adam, má odvahu postavit se proti tomuto křiku. Jen Ježíš má odvahu říct: "Slyšeli jste, že bylo řečeno starým: oko za oko, ale já vám říkám..." Kdo pochopí Krista, přestane věřit v trest smrti jako v nejlepší lék proti zlu, přestane mluvit o obranné či svaté válce, protože ví, že každá válka je hrozná. Začne věřit v sílu nenásilnosti. Začne věřit Gándímu, Martinu Luterovi Kingovi, arcibiskupu Romerovi, Ježíši.

Začne věřit v kříž: břevno vzhůru má pomáhat nalézt Boha. Břevno vodorovné mu ukazuje k bratřím

po celém světě, k lidem, k nimž se Pán milosrdně sklání. Milosrdenství, to je to největší, co se o Bohu dá vůbec říci: "Milosrdenství chci, ne oběti!" Na této větě si můžeš ověřit, kolik máš opravdu ducha Ježíšova.

A co je důvodem k tomuto postoji Ježíšovu? Proč tato láska ke hříšníkům? Protože hříšník je nejubožejší ze všech lidí. Je nejnemocnější ze všech nemocných.

Co je chudoba člověka proti nahotě duchovní? Co je nedostatek chleba proti nedostatku lásky? Hrozná je bída násilného, krutého člověka. Bída zrušeného drogami nebo neřestí.

čím blíže je člověk Bohu, tím je šťastnější. Čím je vzdálenější, tím je ubožejší. Kde je domov pro lakomce? Kde radost pro zrádce? Kde je jistota a spolehnutí pro toho, který nevěří, nedoufá, nemiluje?

Proto se dá duch zvěsti evangelia shrnout do vyprávění o Ježíši a ženě hříšnici. O otci a marnotratném synu.

Dnes je tu Ježíšova církev, která novým a novým generacím křesťanů zpřítomňuje, hlásá a znázorňuje ducha Ježíšova.

Druhou, stále se opakující námitkou proti církvi je, že církev je bohatá.

Ježíš hlásal chudobu, církev je bohatá!

Ano, v kostelích jsou poklady, ale jejich cena je víc umělecká než materiální. "Zlaté" kalichy a jiné bohoslužebné nádoby jsou ve skutečnosti měděné - jen pozlacené. Vzácnost rouch je v pečlivé lásce sester, které je vyšívaly.

A hmotný majetek církve? Charitativní ústavy potřebují peníze na svůj provoz. Tolik chrámů potřebuje údržbu. V závěti papeže Pia X. stálo, co platí o mnohých služebnících církve: "V chudobě jsem se narodil, skromně a chudě jsem žil, chudý umírám." A nádhera kostelů? Kdekdo si pilně zvelebují a vylepšují byt, koupelnu, chalupu - proč by si křesťané neměli krášlit svůj chrám, pokud při tom nezapomínají na chudé a potřebné mezi sebou?

Po první světové válce zněla na schůzích hesla: Zabrat bohatství církve a dát chudým, lidu. V Rusku byly zrušeny tisíce kostelů, jejich "poklady" převzal lid, ale kdo z toho měl jaký užitek? Lid nezbohatl a národ nenávratně ztratil umělecké památky nedocenitelné hodnoty.

Když už pamatovat na chudé - víte, kolik cigaret se denně u nás vykouří? Já to také nevím, - ale v Západním Německu je prý to 167 milionů kusů. Denně! Kolik se vydá na krásličí prostředky, za luxusní alkohol, za luxusní auta, za luxusní sportovní náradí a oblečení? Bylo by na čem šetřit pro chudé, jen chtít - a nemusí se kvůli tomu bořit starobylé chrámy, ničit umělecké církevní památky.

Roku 258 stál jáhen Vavřinec v Římě před soudem pro zločin křesťanství. "Vydej státu poklady církve!" kázal policejní prefekt. "Těch je mnoho, v rukách je neunesu - dejte mi pivozy!" A přivezl pivozy plné římských žebráků. - "Zde jsou uloženy poklady církve!"

Církev byla vždy proti pokroku!

Všimli jste si, že tohle vyčítají církvi nejhlasitěji právě ti, co jí mají za zlé, když provede nějakou obnovu, reformu.

"Proč nejde církev s dobou?" říkají, ale když farář přijede v novém autě, brblají, že Ježíš jezdil na oslu a stačilo to.

"Není dost podnikavá a čilá" - vytýkají církvi, ale když začne sbírat peníze na nějaké dílo, mají jí to za zlé.

"Kněží by se měli starat víc o staré a nemocné", říkají, ale když k nim chce jít, dozví se u dveří od mladých, že babičce už je lépe, a brzo přijde do kostela sama.

"Proč kněží žijí v tom nepřírozeném celibátu", říkají - ale pohoršují se hned, když vidí kněze v rozhovoru s nějakou mladou ženou.

"Kněz se má zajímat o to, co se děje kolem něho," říkají. Ale když ho vidí sedět v kině, brblají: "To nemá nic lepšího na práci?"

Církev se plete do politiky!

Křesťanství se musí projevovat, uskutečňovat v každodenní práci, v denním životě: "Buďte činiteli slova, ne jen posluchači! (Jak 1,22). Kdo nejedná jako křesťan v práci, v kuchyni - ten není křesťan ani v kostele.

Církev se tedy "plete" do veřejných věcí tím, že vychovává dobré lidi, dobré občany. To je správná "politika" církve.

A pak je tu i nesprávná politika - to když se církev, kněží, věřící, stanou přísluhovatelky politických ideologií. Církev nemá být přísluhovatelkou panujícímu režimu. Je povolána sloužit Kristovu království spravedlnosti, lásky a pokoje.

Nechme však už všelijakých námitek proti církvi. Ty oprávněné jsou nám užitečné ke zpytování svědomí. Ty nespravedlivé jsou většinou průhledné a brzy se jejich nepravda vyjeví - tam, kde se pravda hledá.

2) Církevní rok

My známe církev jako stálý zdroj posvěcení našeho života. Díky církvi se náš život člení a posvěcuje denní modlitbou, nedělní bohoslužbou, liturgickými dobami a slavením památky svatých. V rámci liturgického roku nám církev každoročně znovu nabízí užitky z Kristova vykupitelského díla.

Koncil říká: "V ročním okruhu rozvíjí církev tajemství Kristovo od jeho vtělení a narození až k nanebevstoupení, k letnicím a k očekávání příchodu Páně jako blažené naplnění naší naděje. Když tak oslaví jednotlivá tajemství vykoupění, otvírá věřícím bohatství mocných činů a zásluh svého Pána, takže jsou v každé době jistým způsobem zpřítomňovány, aby se s nimi věřící dostávali do styku" (SC102).

Těmito slovy popisuje konstituce o liturgii průběh a obsah liturgického roku a zároveň klade jeho teologické základy.

Liturgický rok představuje vykupitelské dílo Kristovo současně jako památku i jako živou přítomnost. Zatímco v liturgickém společenství vzpomínáme na spasitelné dílo Boží, stává se uprostřed shromáždění tento spásný čin novou tajemnou skutečností.

Církev obdržela od Pána příkaz konat na jeho památku eucharistii. V ní se bohoslužebné shromáždění stává ve svátostném znamení svědkem Kristovy smrti, vzkříšení, nanebevstoupení - i jeho dovršení v očekávání druhého příchodu. Pevným bodem, kdy se eucharistie neustále opakuje, je sedmý den, neděle, zasvěcený zmrtvýchvstání Páně.

Avšak Kristovo velikonoční tajemství, obnovené v každé eucharistii, je zpřítomněním oněch historických dnů, v nichž Kristus trpěl, zemřel a vstal z mrtvých. Proto, když se rok co rok blíží výročí těchto dní, jsou slaveny souhrnně zvláštní slavnosti: Kristovo vtělení a narození (vánoce), jeho smrt a vzkříšení (velikonoce), nanebevstoupení a jeho seslání Ducha svatého (letnice). V dalším vývoji dostaly vánoce přípravnou dobu adventu a velikonoce v době postní.

Vrcholem celého církevního roku a nejstarším svátkem křesťanů je velikonoční neděle. Je to hora s dlouhým výstupem - to je postní doba a svaté třídní. Dobou sestupu jsou velikonoční neděle, čas do Svaté Trojice.

Doba během roku se zabývá veřejným působením Páně, naším postupným zácvikem do života v duchu evangelia.

3) Svátky svatých

I svátky svatých jsou vtaženy do mystéria Kristova, neboť to jsou živé příklady těch, kdo jej následovali, na nichž se uskutečnilo jeho velikonoční tajemství: s ním žili a s ním jsou oslaveni. Světcí jsou lidé, kteří něco z evangelia pochopili a do svého života přijali - a změnilo to celý jejich život.

Svátky svatých, to jsou jakoby obrazové ilustrace evangelia. Den slavení je zpravidla dnem zrození pro nebe - tedy den úmrtí.

O úctě k svatým říká krásně koncilní konstituce o liturgii (čl.103,104):

"(Církev) ročním okruhem rozvíjí celé mystérium Kristovo a připomíná výroční dny svatých."

"Při slavení tohoto ročního okruhu Kristových tajemství uctívá svatá církev se zvláštní láskou blahoslavenou Bohorodičku Marii, která je nerozlučným poutem spjata s vykupitelským dílem svého Syna."

"Mimoto vložila církev do ročního okruhu památku mučedníků a jiných světců, kteří byli mnohotvárnou Boží milostí přivedeni k dokonalosti a už dosáhli věčné spásy...O svátcích světců a světic hlásá církev velikonoční tajemství ve svatých, kteří spolu s Kristem trpěli a spolu s ním jsou oslaveni, předkládá věřícím jejich příklady, táhnoucí všechny skrze Krista k Otci, a pro jejich zásluhy vyprošuje Boží dary"

Úcta svatých může být buď soukromá nebo liturgická. Tou jsou ctěni ti, jejichž jména jsou zapsána v Římském kalendáři svatých. Jelikož v tom oficiálním Římském martyrologiu je zapsáno několik tisíc světců, vybírá si každá biskupská konference pro svůj národní kalendář podle místní tradice. Jak se vlastně lidé stávají svatými, jak se dostávají jejich jména do kalendáře a jejich svátky do mešní knihy?

V prvních třech stoletích církve dávali lidé titul svatého každému, kdo pro víru nasadil život - tedy mučedníkům.

Když církev dostala svobodu, začala přísně střežit, aby titul svatého nedostal nikdo, kdo by nebyl svatého života. Měl titul: "vyznač" a vyhlášoval jej za svatého obvykle místní biskup. Od začátku druhého tisíciletí přenáší se právo vyhlásit někoho za svatého na biskupa římského - na papeže.

Dnes je proces, ve kterém se zkoumá, zda je někdo hoden svatořečení, určen přísnými předpisy. Zkoumání začíná v diecézi, kde dotyčný žil. Odtud se akta, protokoly a svědectví předávají příslušné kongregaci do Říma. Teprve po přísném zkoumání může být vyhlášen za blahoslaveného, to jest mohou jej uctívat v jeho diecézi, a pak za svatého - to je uctívání v celé církvi.

Svatých lidí je v každé zemi a v každé době - i mezi námi jistě - velmi mnoho. Ale za vzor všem jsou vyhlášeni - svatořečení jen ti, u kterých se projevují hrdinské ctnosti, jimiž mohou být učitelé krásného života všem lidem. Jejich hrdinské ctnosti máme všichni následovat.

Zde dochází často k nedorozumění: Jak následovat život svatého biskupa, když nejsem biskup. Jak následovat mučedníka, když v naší zemi se momentálně pro víru hlavy nestínají. Jak následovat svaté řeholníky a řeholnice, když nejsme v klášteře?

Odpověď jistě víte: svaté nemáme napodobovat, ale následovat: jednat v jejich duchu. Jednat tak, jak by asi oni jednali na našem místě. I když se tedy naše ženy a dívky nemohou věnovat po celý život nemocným jak svatá Alžběta či Anežka, přece je mohou následovat a také to nepochybně dělají, když ošetřují nemocné děti, pečují o členy své rodiny. Jen jde o to, jestli to nedělají nerady a s nechutí a s mrzutostí. To následování svatých je v tom, že se to dělá s vlídnou láskou, jako to dělaly ony. Jde tedy o to, jestli máme ducha svatosti, ducha evangelia, jestli jsme vlídní, laskaví, veselí.

O svaté Terezičce Ježíškově stojí v jejím životopise: "Jak byla nábožná v kostele, tak byla veselá a plná žertů při práci a při odpočinku - rekreaci."

Není mnoho lidí, které církev oficiálně prohlásila za svaté. Ale svatý Jan mluví o nespočetném zástupu svatých, kteří jsou v nebi. Jsou nepochybně mezi nimi i zemřelí z vaší rodiny, z naší farnosti. Jsou to všichni ti, co se snažili žít ve spravedlnosti a ve službě druhým lidem. Jsou to ti, kteří zemřeli

bez těžké viny na duši, bez těžkého hříchu.

I zde je mezi námi mnoho svatých. Vždyť jste pokřtěni, snažíte se dobře žít, modlíte se.

Je to krásné, že církev pamatuje i na tyto všechny neznámé svaté. O svátku Všech svatých myslíme na miliony a miliardy "svatých všedních dní". Znáte možná krásnou modlitbu, která se jmenuje

litanie ke svatým všedních dní:

"Všichni svatí mužové, kteří jste v nebi, protože jste poctivě a pořádně dělali svou práci, orodujte za nás.

Všechny svaté ženy, které jste v nebi, protože jste se z celého srdce staraly o domácnost, - orodujte za nás.

Všichni svatí rodiče, kteří jste v nebi, protože jste dobře vychovali své děti, - orodujte za nás.

Všichni svatí manželé, kteří jste v nebi, protože jste spolu vytrvali v dobrém i zlém, jak jste si slíbili, - přimluvte se za nás.

Všichni stateční hoši, kteří jste v nebi, protože jste usilovali o sebevýchovu a sebevzdělání, - orodujte za nás.

Všechny svaté dívky, které jste v nebi, protože jste bděly nad krásou nejen těla, ale i duše, - orodujte za nás.

Všichni zneuznaní svatí, kteří jste za života nebyli pochopeni, - orodujte za nás.

Všichni svatí, kteří jste jako Petr zapřeli Krista a jako on toho litovali, - orodujte za nás.

Všichni svatí, kteří jste v mládí žili špatně jako Augustin, ale pak jste se napravili, - orodujte za nás.

Všichni neznámí svatí, kteří jste nikdy na sebe neupozorňovali, ale na svém místě vždycky konali dobře svou povinnost, přimluvte se za nás."

Toto všechno nám dává jasnou představu o tom, koho vlastně slavíme. Že to není jen pár mimořádných lidí, s nimiž my se nemůžeme měřit a s nimiž nemáme nic společného, nýbrž že je to opravdu nepřehledné množství lidí takových, jako jsme my.

A zároveň tu získáváme správný pojem o svatosti.

Svatost nejsou jen nějaké mimořádnosti a zázraky, ani jen samé modlení. Svatost je tiché, mírné a pokojné srdce. Svatost je práce na poli nebo za stolem. Svatost je točení se u sporáku. Svatost je výchova dětí a manželský život. Svatost je odstrčení, nenápadnost a zneuznání. Svatost je zkrátka všechno to, v čem žijeme, čím jsme všichni den ze dne obklopeni.

Ovšem pod jednou podmínkou. Že to všechno neseme bez hořkosti a zloby. Ne, že bychom tu hořkost necítili, že by v nás nehlodala - ale že ji dovedeme přemáhat, že ji nevytléváme na Boha a na druhé, nýbrž že při tom všem a přes to všechno se vždycky a stále snažíme o úsměv a radost.

4) Místní církve

Naši dnešní úvahu o životě s církví jsme začali obranou církve svaté, obecné. Na závěr se zastavme u církve místní, u našeho farního společenství.

Svatost všedního dne, jak jsme si ji doporučovali, ta se nedá žít v osobní izolaci. Té se nejlépe daří ve svátečním kontaktu s farním společenstvím.

Farní společenství při nedělní bohoslužbě, to je viditelná církev. Církev ne jako představa skupiny úřadů ve Vatikáně. Je to místní církev. Církev svatá i hříšná, církev poutníků na cestě. Církev, která mi stále připomíná, že Bůh mi dal život a má se mnou zcela určitý záměr: "Jsi můj, já jsem tě vykoupil" - slyšíme Boží volání při četbě Izaiáše (43,1).

V kostele, při bohoslužbě, si uvědomujeme: Jsem dítě Boží. Bůh mne chtěl, abych žil. Dal mi vlohy. Nebudu nijak méně cenný ve srovnání s jinými, když rozvinu a budu používat ty vlohy, které mi Bůh dal.

Je tu farní společenství, které mě zve jako přítele, kamaráda, abych nešel sám cestou za Ježíšem, ale

společně s jinými.

Že v tvém okolí, ve tvé farnosti takové společenství není? Tak co ti brání, aby sis vyhrnul rukávy a pustil se do jeho vytváření? Bude to k užitku nejen tobě. I mnozí jiní, o kterých zatím ani nevíš, na toto společenství čekají a potřebují je tak jako ty.

10. Proč nás dobrý Bůh nechává trpět

Tenhle nadpis dnešní úvahy jsem si vypůjčil ze znamenité knížičky J.B.Brantschena a v dalších úvahách se jí často přidržím. (Vydalo Scriptum Praha 1994).

Proč Bůh dopouští, aby na světě bylo tolik utrpení? Občana zavazuje stát, aby pomohl raněnému na silnici. Křesťana zavazuje Bůh, aby pomohl bližnímu v nouzi. Proč nepomáhá sám Bůh? Proč on sám zůstává nečinný

Často slyšíme: "Přestaňte, vy křesťané, hovořit o vašem milém a všemohoucím Otci - Bohu! Jedno jediné dítě, umírající na nevléčitelnou rakovinu kostí, odporuje vaší řeči o milém a všemohoucím Otci! Právě tak je výsměchem hovořit o takovém dobrém a všemohoucím Bohu tam, kde vidíme množivci se zemětřesení a záplavy, při kterých v okamžiku hynou tisíce lidí - dětí a starců, vinných a nevinných - anebo - což je ještě horší - jsou zmrzačeny. Pro vašeho dobrého a všemohoucího Boha nemá lidský život vůbec žádnou cenu!"

Tak nebo podobně to znívá ze všech stran. Pokud dnes mnoho lidí nedokáže věřit v Boha, bývá to často právě kvůli utrpení světa. Není vůbec žádných pochyb: utrpení stvoření je nejdůležitější námitkou proti Bohu, řekl bych dokonce tou jedinou, kterou je nutno brát vážně. "Až do smrti se budu zdráhat milovat svět, ve kterém jsou mučeny děti," píše Albert Camus ve své knize Mor. A ruský spisovatel Dostojevský nechává ve svém románě "Bratři Karamazovi" jednu ze svých hlavních postav, Ivana Karamazova, říci následující: "Nehovořím o utrpení velikých. Ti jedli jablko ze stromu poznání a k čertu s nimi, ale děti, děti. Proč se staly hnojivem pro budoucí boží nebe? "

Job

Dějiny člověka jsou dějinami utrpení. Trpící Job, symbolická postava ze Starého zákona, je všudypřítomný. Prochází staletími: upalován jako čarodějnice, ponižován jako otrok, končí v plynu v Osvětlení, zasypaný zemětřesením, izolován v ústavu, ochrnutý na pojízdné židli, sežrán rakovinou. Hladoví v Africe, rezignuje ve Varšavě, je mučen v Chile a živoří na Balkáně.

Job může být ale i docela "obyčejný" člověk vedle nás, který žije v rozhádaném manželství, nebo v rozpadlé rodině, který ve dvaceti nenachází žádnou práci, v padesáti přichází o místo a v sedmdesáti musí jít do samoty domova důchodů.

Známý katolický spisovatel Reinhold Schneider napsal ve své poslední knize slova, která šokují: "Otcova tvář zcela potemněla. Je to děsivá tvář ničitele, který drtí v lisu. Je-li nutno z vířícího pekla násilí a krutosti, kterým je dnešní svět, vzhlednout k Otci lásky, - kdo by neschoval obličej v dlaních? "

Ano, proč tato přemíra utrpení? Proč utrpení nevinných? Hrozivá otázka. Když nás totiž Bůh má rád, jak věříme, a když má veškerou moc, jak vyznáváme, proč nechává lidi tolik trpět? Touto otázkou se chceme zabývat.

Odpověď evangelií

Odpověď budeme hledat v evangeliích, kde se říká, že Bůh se opravdu nemohl nečinně dívat na bídu člověka - že už mu přišel na pomoc. Přišel v Ježíši Kristu, nabídl pomocnou ruku, ukázal cestu k pokoji. Pomohl i tím, že stvořil tebe, mne.

Je to krásná odpověď, jenže moje i tvoje ruce jsou příliš slabé, nestačí zastavit příval zla. Proč tedy Bůh nezasáhne proti zlu přímo v kořeni? Proti těm, kteří je vymýšlejí, páchají? Přímo tam, kde se zlo děje? Na to však musím odpovědět, že tohle nevím. Ještě že vím s jistotou, že Bůh je dobrý, že si ve

zlu nelibuje, že je sám nikomu nepůsobí. Ale proč tedy nezchromí ruce a mozky těm, kteří zařizují koncentrační tábory, terorizují a mučí lidi, utlačují bezmocné, proč tomu všemu nezabrání, - to nevím. Teolog Romano Guardini prý, když oslavil osmdesátku, řekl: "Už se těším, až přijdu na věčnost. Moje první otázka Bohu Otci bude, proč v jeho světě, který stvořil, je tolik zla, násilí a utrpení." I nám nezbude, než abychom si také počkali na konečnou odpověď až na věčnosti. "Ale toho, kdo trpí teď," říká Carlo Caretto, "neutěší ani vyhlídky na budoucnost, ani teologické spekulace. Ten potřebuje něco jiného."

Pohoršlivé odpovědi

Jenže i v katolických kruzích se vyskytuje zvrácený kult utrpení: "koho Bůh miluje, toho křížem navštěvuje" - za kterým se skrývají tendence k masochismu.

I v prostředí katolické teologie se opakují odpovědi, které nahánějí hrůzu.

"Je to trest za hřích. Je to zkouška, ve které se máme osvědčit" - čteme v knize o Jobovi. "Všechno zavinila Eva v ráji" - čteme hned na prvních stránkách bible. "Bůh chce, aby na světě bylo utrpení, protože jenom utrpením může být usmířena Boží spravedlnost!" - dávali se slyšet páni teologové. Na tyhle pohoršlivé pokusy o vysvětlení utrpení kdosi odpověděl: "Když vy, páni kazatelé a teologové, nevíte nic lepšího, co byste řekli, tak raději mlčte!"

"Tvrdit o hrozném utrpení, o bídě, že jsou trestem za hřích, očištěním a zkouškou, to je prostě nesnesitelné a zcela to odporuje Ježíšovu jednání", říká Brantschen. Ježíš během svých pozemských dní nikdy nemluvil o tom, že utrpení je trestem za hřích. Když se učedníci ptali, zda zhřešil slepý od narození nebo jeho rodiče, Ježíš odpověděl: "Nezhřešil ani on, ani jeho rodiče." (Jan 9,1-3 srov. Lk 13,1-5). Ježíš také neřekl: "Zhřešili jeho předkové, Adam a Eva."

Ježíš proti lidskému utrpení bojoval. Uzdravoval nemocné, sytil hladové, dodával bezradným odvahu, náboženské a sociální psance bez výjimky přijímal. Kdyby utrpení bylo trestem nebo lékem, Ježíš by proti němu nebojoval a nesměl by pomáhat trpícím. Trest je třeba snášet a lék přijmout.

Kdo tvrdí, že utrpení je v zásadě trestem nebo lékem, dostává se do nebezpečí, že přehlédne příčiny působící lidské utrpení. V tomto světě nalezneme hladomory, které být nemusely, epidemie a nemoci, které mohly být zastaveny. Jen by se musely peníze nastrkané do světového zbrojení, uvolnit pro tento účel. Kdo říká, že utrpení je trestem či lékem, ten nemá zájem na změně těch poměrů, které působí naše utrpení. Neodlišují se tu od sebe utrpení odvrátitelné a neodvrátitelná. Avšak všechna utrpení, která jsou odstranitelná, je nutno odstranit, pokud je to jen trochu možné.

Ještě začátkem 19. století zakazoval katolíkům list z Říma nechat se očkovat proti neštovicím, se zdůvodněním, že epidemie neštovic je trest boží a proto se jí nesmí vzdorovat. A ještě v padesátých letech našeho 20. století protestovali různí teologové proti tzv. bezbolestnému porodu s odůvodněním, že bolesti při porodu jsou trest boží a tedy se mají trpělivě snášet. Oni totiž páni teologové jsou muži, jim tedy toto "trpělivé snášení" porodních bolestí nehrozilo. A tak se jim to snadno zakazovalo.

Zneužití svobody

Co nám tedy chce říci příběh o vyhnání z ráje, o Adamovi a Evě, o hadu a jablku? Tímto obrazným vyprávěním se nám říká:

Člověk požívá Boží dar svobody k tomu, že se Boha zříká. Člověk nechce vzdávat Bohu úctu, člověk se chce sám sobě stát Bohem. Je tedy lidská svoboda darem, který nám Stvořitel raději neměl dávat? To ne.

Svoboda je cenou lásky. Bez svobody není láska možná. Protože Bůh je láska a chce lásku, dává i člověku svobodu, přestože v ní je možnost zneužití. Násilím si rodiče nevynutí lásku dětí, násilím si zamilovaný nevynutí lásku vyvolené dívky. Když Bůh chce lásku, musí chtít také svobodu. A kdo chce svobodu, připouští i riziko jejího zneužití, riziko utrpení. Místo abychom se svobodně rozhodli pro

lásku, dokážeme svou svobodu zneužívat a navzájem se mučit. A tak vznikají dějiny lidstva mokvajících krví a slzami. Bohu jsme neporozuměli. Ježíši, jeho evangeliu, jsme neporozuměli, stále ho ve své svobodě křížujeme.

Bůh čeká na naši lásku

ABůh stále trpělivě a milosrdně čeká na naši lásku. Dovedete pochopit, proč je tu rakovina, potraty, zemětřesení a přírodní katastrofy? Já ne. Víím jenom, že máme toto všechno trápení vzít s sebou pod kříž Velkého pátku a vyhlížet svítání velikonoční naděje. To je postoj naší víry.

Jiskra pravdy

Ale ještě jedna jiskra pravdy je v té úvaze o užitečnosti utrpení. Asi každý zakusil na svém vlastním těle, nebo přinejmenším mohl vidět u druhých, že dokonce i ve zlé nemoci může být pozitivní a proměňující síla, takže je možné potom říci: tato zlá doba byla dobou milosti, otevřela mi oči, teď žiji mnohem uvědoměleji a otevřeněji než dříve. Z vlastní zkušenosti - sám jsem byl velmi vážně nemocen - mohu říci: nemoci mohou být klíčem, který nám otevírá některé brány.

Před nějakou dobou se mi dostala do rukou kniha, která na mne hluboce zapůsobila. Její autor, Walter Weber, ji nazval "Druhá strana noci" a popisuje v ní své zkušenosti z nemocnice. Weber, devětapadesátiletý bytový architekt, byl poslán do nemocnice s podezřením na rakovinu. Zdlouhavá vyšetřování podezření potvrdila. Operace nevyhnutelná, a možná už je na všechno pozdě. Weber pronikavě líčí své úzkosti a zoufalství, své otázky proč - proč - , ale také svou prosbu k Bohu, aby mu dal sílu vytrvat.

Po operaci, která trvala osm a půl hodiny, přistoupil profesor k lůžku nemocného a řekl: Nemohu vám dát žádnou záruku, to není v takovém případě možné. Máte ale skutečnou naději zase se uzdravit, a už to je hodně - nebo ne? Weber vděčně vydechl. Píše: "Opět smím disponovat kontem času! Já, jehož konto kleslo na nulu. Smím opět říci: zítra udělám to a pozítří ono! Je to nepochopitelné, dar neslýchané ceny, že smím opět užívat šek na budoucnost. Každý, kdo pokládá čas za něco samozřejmého, jak jsem to dříve dělal i já, chápe jen málo z hodnoty tohoto pokladu. Jsem bohatý, nesmírně bohatý, ačkoli nevím, jak velké je moje konto. Ale jedno vím: dřív, když jsem se cítil jako milionář s neomezeným kontem, nebyl jsem schopen ocenit vzácnost minuty, hodiny, ba ani časové bohatství celého týdne, zatímco dnes si vážím i sebemenší chvíle každého dne, který mi Stvořitel k životu dopřává." Ano, jsou jisté brány, které může otevřít jedině nemoc.

Také tato odpověď je jen částečná. Vždyť utrpení může vést i k ztroskotání. Známe lidi, kteří utrpením nezmodřeli, ale zahořkli, jsou plni křivdy či nenávisti. Existuje přemíra utrpení, z kterého se nelze naučit nic dobrého. Proto je ho příliš mnoho a sám je neunesu.

A zde jsme u další kapitoly naší úvahy:

Nejen uvažovat - také pomáhat

Uvažovat o utrpení je důležité, důležitější však je, abychom si v utrpení navzájem pomáhali a utěšovali se. Vykoupení se uskutečňuje přechodem od pouhé teorie do skutečné praxe. Křesťan se tam nemá ztratit v chytrých teoriích o utrpení, nýbrž se má pokoušet v následování Ježíše utrpení tišit, mírnit a zabraňovat mu. Jak říká Pavel: "Neste břemena jedni druhých."

Až bude Bůh na konci časů rozhodovat o našem věčném zavržení nebo spáse, nebude se nás ptát, zda jsme četli tu neb onu teologickou knihu, nebude se nás ani ptát, jak často jsme bývali v kostele, nýbrž zeptá se mnohem konkrétněji a prozaičtěji: Byl jsem hladový - dal jsi mi najíst? Byl jsem žíznivý - dal jsi mi pít? Byl jsem cizinec bez přístřeší - ujal ses mne? Byl jsem nemocen - navštívil jsi mě? Byl jsem ve vězení - přišel jsi za mnou? (Mt 25).

Nemůžeme zachránit sami sebe, zapomeneme-li na lidi, kteří trpí a nepomáháme jim.

Ale o kolik převyšuje všechno trápení ve světě možnosti mé pomocné ruky, - namítne hned věčný skeptik kdesi v hloubi mé osoby. - Jenže on to nebývá vždy jen skeptik, ale občas i zbabělec a lenoch takto mluvívá, když se nechce dělat aspoň to, co v našich silách je.

Bůh nám dal ruce, abychom si je navzájem podali a abychom jimi mohli pohládit, a ne abychom proti sobě pozvihovali pěsti. Bůh nám dal nohy, abychom si navzájem mohli spěchat na pomoc, a ne abychom je nastavovali druhým.

Odpuštění

Mezi masivní zdroje lidského trápení - ty zaviněné, ty, co si lidé dělají sami, - patří také nenávist. Jak ty mě, tak já tobě. Oko za oko, zub za zub (pokud možno, tak ještě více). Zkázonosné utrpení roste a šíří se. Nesmiřitelná nenávist se šíří jako rakovinný nádor. Může být prolomena jenom něčím, co leží mimo logiku nenávisti - odpuštěním. Když umíral, odpustil Ježíš svým mučitelům, a tím prolomil logiku nenávisti. Pochopili jsme tato poslední Ježíšova slova - jeho odkaz?

Existuje spousta možností, jak se navzájem zraňovat; často k tomu stačí jízlivý smích, jedovaté slovo, ledové mlčení.

Znám ale také křesťany, kteří svou neschopností odpustit trpí, protože neseberou odvahu a pokoru, aby učinili první krok, zaklepali u druhých, pohleděli jim do očí a řekli: "Chtěl bych s tebou hovořit o našem sporu. Tíží mě a tebe asi také. Snad si můžeme navzájem pomoci, abychom se toho břemene zbavili."

Není lehké odpustit, zvláště když jsme byli často bolestně zraňováni. Je těžké učinit první krok, protože by mohl být vykládán jako slabost. Každá a každý má svou hrdost. Stačí jednou to prožít. Každý z nás může být někdy tak smrtelně uražen, zakusit takovou do nebe volající nespravedlnost, že si řekne: "Už nemohu, už toho bylo dost!"

Musili bychom Ježíše pokládat za naivního, kdybychom si mysleli, že on to také nevěděl. Když nás Ježíš přesto vybízí k odpuštění - nejen sedmkrát - nýbrž sedmdesát sedmkrát, to znamená vždycky - tak ne proto, aby v nás vyvolal pocity viny, nýbrž proto, aby nám a světu ležícímu ve zlu ukázal cestu ke svobodě. Neboť jedině odpuštěním přichází do našeho světa něco skutečně nového.

Odpuštění je ctnost, která dnes nemá dobrý zvuk. Vloudí se do toho hned nedorozumění. Odpustit je něco jiného než potlačit. Potlačení je aktem slabosti a znakem nezralosti. Když už to jinak nejde, a člověk chce mít klid a uniknout sporu, tak věci potlačí a chová se jako by nebyly.

Odpustit znamená také něco jiného než zapomenout. Hluboké bezpráví, které jsme vytrpěli, ulpívá v naší paměti. Nemůžeme ho z ní vymazat. Avšak i to, na co nedokážeme zapomenout, můžeme odpustit. Odpuštění nemá také nic společného s naivitou, která je ochotna všemu a každému věřit a také to smazat.

Co je tedy odpuštění?

Je to především odvážný čin bdělého člověka. Kdo odpouští, vidí věci jasně, ale je přesvědčen, že je lepší trpět bezpráví, než ho činit. Odpuštění je v tom, že ten, kdo odpouští, sází na naději, že odpuštěním se nepříteli postupně odkryje neplodnost nenávisti a dostane se mu šance změnit se. Kdo odpouští, chce prolomit fascinaci zlem, chce pomoci nepříteli z izolace.

Odpuštění je za druhé činem svobody. Jen ten, kdo je svobodný, může odpustit. Kdo odpouští, nenechá se protivníkem nakazit zlem. Neodplácí pomluvou za pomluvu, podvodem za podvod, vraždou za vraždu, nýbrž vytváří odpuštěním nový vztah. Ježíš byl tak svobodný, že když umíral, zvítězil svým odpuštěním nad nenávistí. Ukázal nám tak, že nejvyšší spravedlnost nespočívá ve zničení původce zla, ale v tom, že ho osvobodíme z jeho ničení a otevřeme mu možnost nového vztahu. Odpuštění přispívá k tomu, že alespoň v malém světě našeho okolí se bude méně trpět.

Vezmi svůj kříž

Ale vraťme se ještě k často citovanému výroku o následování kříže: "Kdo chce jít za mnou, zapři sám sebe, vezmi svůj kříž a následuj mne." (Mk 8,34)

Toto Ježíšovo slovo nám někdy přechází příliš snadno přes rty, když jde o to, utěšit trpící. Mezi křesťany tolik oblíbená výzva k následování kříže může být špatně pochopena a vést k falešné mystice utrpení - takové, která soudí, že utrpení je dobré samo o sobě a Bohu se líbí. Když je žena provdána za alkoholika, řeknu ji snad: "Dobrá ženo, to je nyní váš kříž. Dívejte se na Ježíšův kříž a neste ten svůj trpělivě!" - Tak lacino to nejde! To je člověka - a také Boha - nedůstojné. Musím spíše absolvovat těžkou cestu a učinit všechno, co je v mé moci, aby se její manžel podrobil protialkoholní léčbě. Teprve, když se zkusí všechno, co je v lidských možnostech, mohu pak - podle okolností - tiše a diskrétně poukázat na Kristův kříž.

Kdo bere slovo o následování kříže do úst při každé možné i nemožné příležitosti, měl by se zamýšlet nad tím, zda Kristův kříž nepochopil špatně. Často se totiž chováme tak, jako by Bůh musel být uchlácholen hroznou smrtí svého syna na kříži. Už se neptáme po historických okolnostech, které Ježíše přivedly na kříž, protože zcela samozřejmě předpokládáme, že Bůh poslal svého syna na smrt a na kříž zcela vědomě, aby touto děsivou smrtí usmířil (domněle) uraženou čest. Co by to bylo za Boha? Nebyl by tím Bůh takřka dosazen do role kata? Není tu Bohu připisováno něco, co způsobily pouze lidské dějiny bezpráví? Kříž Ježíšův je třeba chápat jinak. Neboť to nebyla boží čest, co muselo být usmířeno, a boží hněv, který musel být zmírněn, nýbrž je to člověk, kdo musel být vysvobozen ze svých ničivých obrazů Boha, které si sám přičinlivě vytvořil, a ze svých pout, jimiž se spoutal.

Ježíšova smrt na kříži

Ježíšova smrt na kříži je důsledkem jeho poselství a jeho postoje. Protože Ježíš zjevil člověku Boha jako nepřítele utrpení a přítele života, byl Ježíš likvidován těmi, kteří nechtěli, aby Bůh byl nepřítelem utrpení a přítelem života. Takový Bůh by rušil jejich plány. Bůh svého jediného syna poslal do světa, aby nám řekl, že nás všechny má rád a chce pro nás všechny život v plnosti: spravedlnost pro všechny, štěstí pro všechny. Syn zvěstoval toto nádherné poselství svého Otce a prakticky ho žil před ostatními jako příklad, tím, že všem, spravedlivým i hříšníkům, nabídl lásku svého Otce. Ale velekněží a farizeové tehdy i dnes nechtěli a nechtějí synu Ježíšovi toto nádherné poselství uvěřit: "Rouhá se Bohu! Bůh nemůže mít rád všechny lidi!" Ježíš ale zůstal svému poselství věrný a svého otce poslušný, a proto byl ukřižován jako rouhač. Kříž je znamením Boží lásky a zároveň znamením nenávisti světa, která hlasatele universální lásky umlčela jako rouhače.

Co znamená následování kříže

Následování kříže znamená dnes v první řadě toto: Máme se - jako Ježíš - zasazovat o to, aby naši bratři byli svobodní, naše sestry šťastné. Jestliže to ale budeme konat - ne v utopiích, nýbrž každý na svém místě zde a nyní, pak se dostaneme do utrpení a na kříž - jako Ježíš.

Kdo chce být ve dvacátém století křesťanem, nemusí vyhledávat a ukládat si žádná zvláštní "umrtvování" a "asketická cvičení", potřebuje jen prakticky žít své křesťanství. Stane se neoblíbeným a sklídí nevděk. Abychom v této křesťanské praxi nepozbyli odvahy a nestali se cyniky, září nám do všedního dne světlo Velikonoc: Ukřižovaný žije, a také všichni ti, kteří musí trpět pro spravedlnost, svobodu a lásku, nebo jsou pronásledováni a usmrcováni, budou žít.

Pobožnost křížové cesty je pobožnost výborná, ale chybí tam patnácté zastavení. Na obrazech chybí Vzkříšení - a my víme, že utrpení a vzkříšení tvoří nedílný celek. Proto má tato pobožnost vždy vrcholit u svatostánku, u místa živého Pána s námi!

Chceme-li porozumět utrpení v našem vlastním životě, chceme-li získat křesťanský pohled na utrpení, pak není možné dívat se jen na ukřižování, bez návaznosti na vzkříšení. Chceme-li celkově porozumět svému životu, pak tam musí být obojí.

Boží odpověď: v z k ř í š e n í

Dosud jsme hodně hovořili o utrpení a museli vždy znovu nahlédnout, že každá lidská odpověď je a bude jen částečná. Lidské utrpení je příliš velké a naše pokusy o odpověď jsou chatrné. Bůh, jenom Bůh sám může dát odpověď. A svou odpověď již dal. Boží odpovědí na naši otázku o utrpení jsou Velikonoce.

V životě jednotlivce i v lidských dějinách nastávají nebezpečné situace, které by nás nutně musely přivést ke vzpouře nebo uvrhnout v zoufalství, kdybychom stále znovu nezačínali s onou nadějí, která se naplno projeví při slavení liturgie Veliké noci: Ježíš žije, vstal z mrtvých, Bůh ho vzkřísil. Potupná smrt na kříži nebyla posledním slovem. Existuje nový začátek. Bůh ve vzkříšení a se vzkříšením Ježíše oznamuje začátek nového stvoření, takže smíme plni důvěry očekávat nová nebesa a novou zemi také pro sebe.

Od Ježíšova vzkříšení smíme doufat, že naše slzy nebudou prolity nadarmo, ani slzy těch, kteří trpěli a trpí proto, že se zasazovali za svobodu a spravedlnost. Nadarmo neplakali a nekřičeli ani ti, které nikdo neviděl a neslyšel, protože plakali a křičeli ve skrytosti nebo za zvukotěsnými dvěřmi mučírny a speciálních klinik tohoto světa. A doufat mohou také ti všichni, kteří již od světa nic neočekávají; nejen nevléčitelně nemocní, nýbrž také ti, kteří ztratili blízkého člověka příliš brzo. Existuje přece budoucí shledání. Bůh sebral všechny slzy, které jsme prolili kvůli svobodě, spravedlnosti a lásce - a ani žádný úsměv mu neunikl.

Vzkříšení v sobě chová toto poselství: Bůh na konci věků napomůže svobodě, spravedlnosti a lásce k vítězství, neboť Bůh se z lásky raduje. Naše touha po štěstí nezanikne v nicotě, nýbrž bude uchována v boží nekonečnosti. Tak se našemu Bohu zlíbilo. Proto přes všechna trápení smíme a chceme o Velikonocích zpívat aleluja.

Pokaždé, když prolomíme krunýř egoismu, který nás chce uzavřít do našeho vlastního "já", nastává během života vzkříšení. Pokaždé, když si podáme ruce ke smíru, děje se vzkříšení během života, pokaždé, když se dělíme s chudým, nastává vzkříšení.

K tomuto vzkříšení během života - zde a dnes - potřebujeme mnoho odvahy. Pokud se o toto vzkříšení budeme stále znovu pokoušet navzdory všem zvrátům, pak můžeme zbytek klidně nechat Bohu. Bůh sám pak dokončí naše započaté vzkříšení, to znamená, že nám poskytne věčné společenství se sebou i mezi námi. Neboť Bůh chce naše štěstí, na to nám dal v Ježíšově vzkříšení své čestné slovo. Věrný Bůh slovo drží.

XXXXXXXXXXXXXXXX

Četba:

- J.B.Brantschen: Proč nás dobrý Bůh nechává trpět
Vydalo Scriptum 1994
- A.Grün, M.Dufner: Zdraví jako duchovní úkol
Trinitas, Svitavy 1994
- C.Caretto: Dopisy z pouště
Cesta, Brno 1994

11. Malá společenství

V listu papeže Jana Pavla II. "Christifideles laici" čteme:

"Synodní otcové důkladně posoudili současnou situaci mnohých farností a naléhali na jejich účinnou obnovu: Mnohé farnosti ve městech nebo v misijních oblastech nejsou schopny účinně plnit své úkoly. Aby se tyto farnosti staly skutečnými křesťanskými obcemi, musí se příslušné místní církevní autority snažit: a) aby farní struktury byly pružně přizpůsobeny situaci, především uskutečněním účasti laiků na pastorační odpovědnosti; b) mají podporovat základní malá, živá společenství, v nichž si věřící mohou vzájemně zvěstovat Boží slovo a uskutečňovat je ve službě lásky."

Jako mnohé jiné dobré věci v církvi, i malá společenství ve farnostech vznikala nejprve proti vůli kněží, - kteří měli strach, aby se to nezvrhlo na nějaké sekty. Ale bylo to dílo inspirované Duchem svatým a tak dnes slyšíme povzbuzování k jejich tvoření jak z nejvyšších míst církve - viz úvodní citát, - tak z jednotlivých biskupství - viz četné informační sešity vydávané pražským arcibiskupstvím. Jednoho z nich, který pod názvem "Malá společenství" napsal šéf Pastoračního střediska P.Aleš Opatrný, se budeme v podstatě držet.

Píše tam: "Pod slovem "společenství" mají lidé různé představy - od buřtových, buchových nebo kafových dýchánek až po skutečné sdílení života, kde jsou společně sdíleny víra, modlitba, starosti všedního dne."

Jako se křesťané prvních generací scházeli po domech, tak i dnes vznikají často spontánně kroužky lidí, kteří se chtějí společně modlit, číst bibli, učit se svědčit o své víře ve svém okolí, dávat se do služby charismatické obnovy.

Nazývají se malá společenství proto, že v nich bývá a má být malý okruh lidí - tak 10 - 15, aby každý mohl mluvit s každým.

Stejně jako v rodinách, může docházet k napětí a ke krizím i zde. Není neštěstí, když se celá parta rozdělí či přeskupí. Kde o něco jde, tam vždycky vzniká různost pohledů a názorů. Každé společenství má mít zcela konkrétní náplň života, cíl, kladný program, na kterém záleží všem.

Také tam musí být někdo, komu se říká "animátor" - oduševňovač. Nechci použít slova "vedoucí, šéf", ale někdo tam být musí, kdo dbá, aby ze setkání nevzniklo jen bavení, ale cílevědomá aktivita; kdo dovede jménem společenství dojednat společnou činnost ve farnosti; kdo společenství střeží před mentalitou sekty, pocitem nadřazenosti nad životem farnosti.

Křesťanské společenství by nemělo být jenom lidsky zorganizovanou jednotkou typu: "Rozdělíme si farnost na okrsky a každému určíme vedoucího." Je potřeba respektovat přirozené sbližování lidí. A je třeba dát prostor Božímu vedení: např. "dva nebo tři lidé se scházejí a chtějí někoho dalšího k sobě do společenství. Mohou se za to spolu modlit a od Pána Boha si je vyprosit. Je ohromný rozdíl mezi vymyšleným a vymodleným společenstvím, mezi společenstvím, které se stanovilo úředně a mezi společenstvím, jehož členy svedl dohromady Bůh.

Je ideální, když členové takového společenství žijí v místech tak blízkých, aby se snadno mohli setkávat a vyměňovat si zkušenosti. Není třeba, aby žili pod jednou střechou a vedli společný život. Život v křesťanském společenství však zahrnuje také každodenní výpomoc (dohled na děti, ošetřování starých a nemocných lidí atd.)

Společenství nesmí žít samo, izolované od farnosti, musí ho zajímat, co se ve farnosti děje a má farnosti sloužit, pomáhat. Někteří si myslí, že farnost budoucnosti bude souhrnem společenství, která v ní žijí - a je to pěkná představa. Osamocení křesťan v diaspoře dnešního, víře lhostejného prostředí, by dlouho neobstál. Jen živé vazby v bratrství jsou zárukou stálého rozvoje duchovního života.

Nyní se vrátíme k náplni života společenství. To je velice důležitá záležitost. Bude-li pět lidí, kteří chtějí něco dělat, ale nemají reálné představy, nebo jsou jejich představy diametrálně rozličné, tak z

toho nic nepovstane. Existují v podstatě dvě možnosti, jak může vzniknout živé společenství:

a) Dvě rodiny se sejdou třeba na dovolené a třetí se k nim přidá. Nebo ve farnosti je pár lidí, kteří se začnou společně scházet bez konkrétní představy o tom co budou dále dělat. Ale už tak nějak patří dohromady. Co je zde tedy potřeba udělat? Najít nosný program společenství, který mohou všichni přijmout. Mají-li se na něčem sjednotit, pak to znamená, že se každý musí také něčeho vzdát, někdo více, někdo méně. To jinak nejde ani v rodině. Ti lidé se mohou ptát, co by chtěli a co by potřebovali dělat (to jim má poradit někdo zkušenější, kdo je všechny aspoň trochu zná). Jestliže se tedy dohodnou, co budou dělat, musí se dohodnout i jak dlouho. Jsou-li přání velice různorodá, musí se časově omezit, říci si např.: "pro začátek si budeme povídat o čemkoli, co nás zajímá, a nakonec se budeme společně deset minut modlit, třeba desátek růžence." Tak to ovšem nemůže zůstat navěky, po čase se přikročí k něčemu dalšímu, na čem se zase všichni dohodnou. Mají se dohodnout na program, který bude pro všechny přijatelný, povede je dál a bude schopen dalšího rozvoje. Pokud se hned v samém začátku na žádném programu neshodnou a mají-li tendenci nemít žádný program, pak takové společenství zdegeneruje a přestane existovat samo od sebe bez jakýchkoli vnějších zásahů.

b) Několik lidí se sejde za určitým účelem. Přání a představy mohou být neurčité a velmi různorodé. Je proto nutné si vše vyjasnit a zvážit přiměřenost zvoleného programu. To, na čem se všichni shodnou, musí pak zůstat hlavním bodem, musí se tomu věnovat nejvíce času, nejvíce sil a nejvíce pozornosti. Je potřeba, aby na jeho dodržení trvali. Bude-li se k nim pak chtít někdo připojit, musí znát, proč se scházejí a buď jejich program akceptovat, nebo se k nim nepřipojovat. Je potřeba vědět, které body vždy budou na programu, např. pokaždé si přečteme na začátku nedělní evangelium, nebo se budeme na začátku pět minut modlit, nebo, když má někdo nějakou větší starost, tak nám ji řekne atd. Základní body musí být tedy naprosto jasné a někdo musí být zodpovědný za to, že na ně bude vždy pamatováno.

Při scházení rodin vzniká nebezpečí, že se bude příliš času věnovat záležitostem spíše prestižním, jako pohoštění a pod., což se může stát překážkou. (Osvědčilo se např. omezit pohoštění na kávu, čaj, pří. šťávu - a nic víc).

Důležité je, aby společenství mělo stanovenou nejen náplň programu, ale i dobu trvání programu (zvl. ve večerních hodinách). Tam, kde jsou skupiny smíšené (studenti, pracující), bývají právě s tímto největší problémy. Všem by měly stačit maximálně dvě hodiny ale i jedna hodina stačí. Při nedodržování těchto zásad se společenství zhroutí. Jestliže lidé vědí, že mají na vše pouze dvě hodiny, pak je plně využijí. Při nedodržování času může dojít k nekonečnému "rozmazávání" problémů a takto ztrávený čas vede spíš k únavě všech. Náplň programu musí být domluvena, akceptována, ale i trochu vynucována. Vedoucí musí umět program udržet. Je-li v náplni diskuze, je potřeba hlídat téma. Vyplatí se to. Velkým nebezpečím je, když diskusi ovládnou dva nebo tři a ostatní si ani "neškrtnou".

Konkrétní příklady náplně programu společenství:

- I. modlitba,
- II. čtení Písma,
- III. studium,
- IV. modlitba.

Ukázka modlitby na začátku:

"Pane, přišli jsme sem kvůli tobě a tvé slovo nás spojuje.

Žijeme z tebe, patříme ti a patříme si.

Spoj nás navzájem.

Ukaž nám, jaká opora a síla je v bratrském společenství

a jak nicotné jsou brázdičky, které nás oddělují.

Otevři naše srdce pro druhé.

Dej nám pocítit, že ty nás spojuješ,
dej nám zakusit, že jsme jedno tělo."

Na začátku je nutno rozhodnout o otevřenosti společenství. Bude-li to společenství, kam může přijít každý, pak zde musí být alespoň dva nebo tři, kteří jsou vychováni ve společné modlitbě, aby náhodně přišlé trochu usměrňovali. Je-li společenství stálé, tzn. stabilizovaný počet lidí a vyjimka je možná pouze při vyjímečných příležitostech, - musí se dohodnout řád modlitby, její průběh. Lze se modlit různec, žalm, breviář. Lze se modlit jeden žalm, mít text před očima a kdokoli zopakuje verš, který ho zaujal, nebo ho ve volné modlitbě rozvine. Může také přečíst úryvek z Písma, chvíli o něm mluvit a pak navázat otevřenou modlitbou. Tak lze naučit lidi modlit se vlastními slovy. Jsou i další způsoby společná modlitby, ale ty nebudeme detailně rozebírat. Znovu opakuji: Modlitba musí mít řád, to společenství prospívá, všichni ho musí znát a počítat s ním. Je-li součástí společné chvíle ticha, musí se o tom předem vědět, spontánní ztišení se naplánovat nedá. Chvíle ticha jsou ve společné modlitbě dobré, ale je třeba začínat s krátkými úseky.

Čtení Písma

Může jít např. o setkání nad nedělními texty, nebo tzv. "lámání slova Božího". V takovém případě je cenné, když každý řekne, co daný úryvek říká jemu osobně a ne co o tom kdy slyšel nebo četl. Nejhorší je, když někdo začne "kázat" a říkat, co by si kdo měl uvědomit. To je potřeba zarazit hned v začátku. Velmi důležité je vybrání vhodného úryvku, ne příliš obtížného. Jeho vybráním by měl být vždy někdo pověřen. Veškerá práce s Písmem má smysl jen tehdy, spojuje-li se s konkrétním životem. Není dobré vést teoretické debaty, odtažené od života. I když je hlavním bodem programu četba Písma, patří sem i modlitba, která je odpovědí na to, co jsme četli. Chce-li se společenství zabývat hlouběji výkladem Písma, potom k tomu potřebuje někoho kvalifikovaného, jinak se utopí ve vlastní nevědomosti.

Kombinovat čtení Písma s modlitbou je nejvhodnější náplní programu především pro začínající společenství.

Studium

Je např. možné číst jednu určitou knihu a o přečteném pak vést diskuzi - zde je nutné dodržovat dané téma.

Pro udržení dobré funkce společenství je potřeba dodržovat tyto obecně platné zásady:

1. Každý, kdo do společenství chodí, musí být ostatními přijat a vědět, že je přijat, jinak ze společenství odejde. Nelze ale přijmout toho, kdo společenství záměrně rozbíjí.
2. Každý má mít možnost sdělit ostatním své závažné problémy nebo starosti. Má vědět, že je může vyslovit nahlas. Ovšem pouze tehdy, jde-li o závažné věci. Je potřeba mít otevřené oči a poznat, kdy někdo "není ve své kůži", být vnímavý nejen k sobě, ale především k ostatním. Důležité je dávat pozor, aby někdo nezačal společenství ovládat a zahlcovat pouze nekonečnou řadou svých problémů. To společenství rozloží.
3. Žádné společenství se nesmí uzavírat okolnímu světu. Je třeba vyhledávat kontakty i s jinými společenstvími, s farností.
4. Ohled se musí brát i na zcela praktické věci, např. na dopravu, aby problém špatného spojení někomu nezabraňoval v účasti ve společenství.
5. Společenství má mít kontakt s knězem, který ho může občas navštívit. Nemělo by ale být na něho zcela odkázáno. Kněz musí být pro společenství postradatelný; má být schopno samostatné činnosti a života z víry. Je jistě možné pozvat přednášejícího, ale i na jeho výklad musí opět navazovat

samostatná práce.

6. Velmi důležité je dávat pozor, aby společenství neustrnulo, "nezkamenělo". Hlavní je otevřenost Bohu v tom, aby nás On vedl jak a kam chce. Pro další rozvoj a i pro samostatnou existenci společenství je velmi nutné a prospěšné těmito změnami projít, přesto, že většina lidí nemá změny ráda a brání se jim.

Volná modlitba

Společná volná modlitba by měla zpravidla vycházet z některého žalmu nebo z jiného biblického textu. Když se přebírají duchovní podněty z Božího slova, jsou vzájemně spojené předem danou souvislostí.

Každý z těch, kdo se modlí, vyslovuje před Bohem to, co ho v tomto textu zaujalo. Celou svou osobou se v Duchu skrze Krista obrací k Otci. Protože svou modlitbu vyslovuje hlasitě a před přítomnými, může modlitba získat povahu zvěstování, a když Bůh dovolí, poslouží víře ostatních.

Při zaučování do tohoto způsobu modlitby se osvědčilo modlit se střídavě některý žalm. V kancionálu najdete zásobu krásných modliteb. Po chvíli mlčení je každý vyzván opakovat jeden verš, který ho osobně oslovil, myšlenku, která v textu zasvítla. Duch svatý tak může z tvé hlasitě vyslovené myšlenky učinit svědectví pro druhé.

Je potřeba určité doby k naslouchání jednoho druhému, tedy zachovávat pauzy, aby řečené mohlo doznít.

Modlitba je spontánní, když vyslovuješ to, co tě právě napadá, a nedbáš přitom na předcházející příspěvky. Když vznikne nové společenství, může se na začátku stát, že jeden po druhém se modlí: "Pane, děkuji ti...", "Pane, prosím tě..." a příspěvky spolu nijak navzájem nesouvisejí. Každý pouze obrací navenek svou "subjektivní" niternost. Taková modlitba je většinou sebestředná a nepřispívá k budování. Často už to vedlo k rozpadu skupin.

Modlitba se stává společenskou, mají-li příspěvky vnitřní duchovní souvislost: společně přečtené Boží slovo zůstává pro všechny nosným podnětem. Nechej na sebe působit předcházející modlitbu. "Kolébej" ji ve svém srdci. Pavel na začátku svého listu k Římanům vyjadřuje přání sejít se s nimi, "abychom se spolu povzbudili vírou, jak vaší, tak mou"(Řím 1,12). Může se ti stát, že "slovo víry" které vysloví někdo druhý, se ti stane oslovením a "svědectvím Božím"(1Kor 2,1).

Očekávej, že Bůh k tobě promluví modlitbou někoho druhého. Společná modlitba tak dostává vnitřní dynamiku a stává se výrazem "společenství v Duchu svatém".

Jak jsme si už řekli, mezi jednotlivými příspěvky by se měla zachovávat krátká pomlka. Ale na začátku mnozí pociťují toto mlčení jako trapnou pauzu. Čeká se, jestli a kdy někdo "něco řekne". -- A když něco řeknu já. - řeknu to dobře? Neztrapním se? V tomto způsobu volné modlitby se musíme nejprv zacvičovat, ale stojí to za to. Je to cesta k otevření se darům Ducha svatého.

Pán Ježíš řekl, že každému člověku, který ho prosí, dá svého Ducha (L 11,13). V tomto Duchu pak jsme teprve schopni účinně svědčit o své víře lidem kolem sebe.

Abychom svědčili o své víře, to nám všem Pán Ježíš přikázal: "Budete mými svědky". - Co to znamená, "svědčit"?

V právníkové mluvě je svědek ten, kdo určitou událost pozoroval a může vypovídat, co o tom ví. V řádu mravním je svědek ten, kdo s vnitřní jistotou hlásá pravdy, hodnoty, o kterých se sám přesvědčil. Ve svědectví apoštolů se obě tyto stránky spojují.

Jak můžeme vydávat své svědectví o Ježíšovi my? Naše svědectví slovem a životem je výrazem vnitřního přesvědčení, daru Ducha svatého.

Svatý Jan o tom píše: "Přijali jste Ducha synovství, v němž voláme: Abba, Otče! Tak Boží Duch dosvědčuje našemu duchu, že jsme Boží děti. A jsme-li děti, tedy i dědicové - dědicové Boží, spoludědicové Kristovi; trpíme-li spolu s ním, budeme spolu s ním účastni Boží slávy"(Řím 8,15).

"Kdo věří v Syna Božího, má to svědectví v sobě... A to je to svědectví: Bůh nám dal věčný život, a ten život je v jeho Synu"(1 Jn 5,10-11).

Svědectví víry spočívá tedy ve zkušenosti buď smyslové nebo vnitřní. Tato zkušenost je zcela nesdělitelná. Nemůžeme ji druhým předat, můžeme o ní jen svědčit.

Jak tato zkušenost víry vzniká? Z jednotlivých zážitků. A zde jsme zase u důležitosti společenství: je místem, kde mohu získávat náboženské zážitky.

Jaký užitek tedy přináší, zúčastnit se života v malém společenství?

Apoštolská exhortace Nuntiandi - Hlásání evangelia - mluví o našem poslání, přivádět lidi kolem sebe ke Kristu - zvěstovat jim evangelium. A kde bychom se k tomu lépe vyzbrojili a připravili, než v bratrském společenství, kde si navzájem sdílíme zkušenosti, navzájem se povzbuzujeme.

A za druhé: kde bychom lépe rozvíjeli svou osobnost, svůj duchovní život, svou radost, než v bratrském společenství.

Zdravá spiritualita křesťanského společenství nás vede ke společenství se všemi lidmi, k bratrství.

Chrání nás od izolace, osamělosti.

Zdravá spiritualita společenství nás vede do všedního dne - posiluje nás ke zvládnutí denních úkolů.

Zdravá spiritualita nás sílí, abychom při práci nebyli roztržití, znechucení.

Správná spiritualita hledá Boha a ne jen citové zážitky. Zkušenost Boha, tu potřebujeme všichni.

Je to tedy teď na vás. Jestli už ve vaší farnosti malá společenství máte, pečujte, aby v nich byl zdravý duch. A jestli dosud nic takového nemáte, zauvažujte, jak na to jít, abyste měli.

XXXXXXXXXXXXX

Četba:

- A. Opatrný: Malá společenství.
Pastorační středisko Praha, 1991
- H. Buob: Modlitební skupiny.
Pastorační středisko Praha 1993
- Rozněcuj plamen
Pastorační středisko Praha 1993
- Baumert: Nové víno do nových měchů
Pastorační středisko Praha 1991
- Rozhovory nad dokumentem Evangelii nuntiandi
Pastorační středisko Praha 1991
- Rozhovory nad dokumentem Christifideles laici
Pastorační středisko Praha 1991

12. Následování Krista

Jak se člověk stane křesťanem? Dříve si někdo myslel: Tím že jsem byl pokřtěn. Tím, že jsem v církvi. My o tom teď už víme víc.

My už víme, že je tu nutné i osobní rozhodnutí a obrácení života novým směrem. Že je nutné prožít Ježíšovo odpuštění a své uzdravení ve svátosti smíření. Že je nutné přijmout Ježíše do svého života, odpovědět na jeho lásku.

Končíme kurs a před námi je otázka: Jak tedy budu žít jako křesťan?

Poslechněme si v evangeliu odpověď apoštola Jana. Co se tu říká mně, tobě, osobně? Čti si: Jan 15,9 - 17.

Povídala jedna účastnice: "Mnoho kráných myšlenk jsme zde slyšeli. Mnohé podněty k dobrému, mnohá varování. Teď se těšíme, že nám nakonec z těch zůzných kamínků sestavíte mozaiku - obraz svatodušního, duchaplného člověka, ideální podobu křesťanské osobnosti."

"Rád bych," zněla odpověď, "ale to já nedokážu." Co lidí, tolik podob tváře a také tolik podob duchovní osobnosti. Každému člověku dal Stvořitel hned při početí vlastní, osobitou podobu krásy tělesné i duševní. A také potřebné vlohy k tomu. Tělesně vrcholí vývoj člověka hned v mládí - ale duševní růst do krásy trvá celý život. Osobní úsilí i duchovní vedení ve zpovědnici, to je hledání a uskutečňování té osobnosti, té podoby, jak ji určil Stvořitel.

A cesta k naplnění, to je cesta každodenního vytrvalého úsilí.

Poslechněte si modlitbu, kterou si složila skupina mladých křesťanů. Je v ní obsaženo vše, co mám na srdci při dnešní meditaci:

"Pane, uchraň nás od údernického smýšlení při našem duchovním úsilí. Nechceme dychtit po plnění a překračování plánu dobrých skutků. Víme, že nás vyzýváš, abychom usilovali o dokonalost, ale víme, že víš, že dokonalí nejsme. Naše cesta ke křesťanské dokonalosti, to není jednorázová akce - revoluce. To je cesta malých drobných kroků v každodenním životě. Chceme být vnímaví k jemným vnuknutím tvého Ducha. Dáváš nám, Pane, tolik dobrého. Chceme tvé dary každého dne nejen vděčně přijímat, chceme tvé dary dávat dál. Chceme pod tvým vedením dobře využít každý den svého života."

My teď, po skončení kurzu, máme také začít svůj křesťanský život nově, opravdověji. Už se nechceme spokojit s tím, že bychom byli zase jen "křesťany napůl úvazku", takoví, kteří se v kostele chovají jako křesťané a venku jako pohané. Chceme vykročit radostně a pevně.

Doufám, že je vám jasné, jako mladým v té modlitbě, že to nebude nějaká jednorázová událost. Že to bude cesta malých drobných kroků v následování Ježíše, ale zato kroků stálých a každodenních. Že se to projeví v laskavějším vztahu k lidem kolem tebe. Že se to projeví ve větší svědomitosti v práci. Že se to projeví v lepší modlitbě, srdečnější nedělní bohoslužbě. Že se to projeví v naší starostlivosti o předání víry lidem kolem sebe. Že budeme hledat, jak oživit farní mládež a život farnosti.

A co hlavní. Už dobře víme, že při všem tomhle křesťanském úsilí není nejdůležitější, kolik toho naděláme, ale s jakou láskou děláme to, co děláme. "Když neplaneme láskou, umírají ti kolem nás zimou", napsal Francois Mauriac.

Také si jistě nemyslíš, že tvá cesta uvědomělého apoštola bude samé pohodlí, bez překážek a potíží. V tobě samém zahlodá občas pochybnost: "Není všechno tohle mluvení o lásce a víře a naději jen jalové mluvení, takové mazání zbožné marmelády na okoralý chléb každodenní všednosti?" - Takové pokušení musíš hned a rázně odmítnout, protože nejistota a nerozhodnost by vyčerpaly tvůj životní elán. A unavených a vyčerpaných lidí je ve světě kolem tebe už dost. Ty teď musíš být něčím lepším: světlem pro ty, co vidí už jen černě. Solí pro ty, kteří ztratili chuť do života. Znamením, ukazatelem cesty pro ty, kteří zabloudili.

Někdy se zachvěješ, když budeš vidět, že nezvládneš dát takovou pomoc, které by zde bylo zapotřebí. Když budeš vidět, jak jiní ti kladou kameny do cesty. Když budeš bezmocně přihlížet, jak se lidé ženou falešným směrem do své zkázy a tvou podanou ruku nepřijmou. Zažiješ zklamání i od svých přátel a nejbližších.

Ale pokud se budeš držet Ježíše, dotud budeš mít v hloubi všech trampot radost, o kterou tě nic nemůže připravit. Budeš cítit: Zvolil jsem správnou cestu života. A přítel Ježíš ti bude v průběhu církevního roku vždy znovu ukazovat na svém životě, kudy a jak máš jít.

Řekněme si to teď ještě prakticky. Abys dokázal následovat Ježíše, je třeba:

1. Hned ráno, při ranní modlitbě, si připomeň cíl své cesty: Jaký chci být dnes člověk? Co chci dělat ve svém povolání, abych byl dobrý pracovník? Co chci dělat pro svou povahu, abych byl dobrý křesťan? Co pro naše společenství?
2. Přes den se vytčeného cíle drž, snaž se podle něj smýšlet a jednat. Žij cílevědomě, měj svůj program na každý den. Při večerní modlitbě se kontroluj před Bohem. Cos nezvládl, polituj. Cos zvládl, co bylo hezké - za to poděkuj.
3. Soustřeď se vždy na dnešek. Neztrácej čas honěním kdybychů, ani planým sněním. Co děláš teď, dělej chutě a pořádně.
4. Stále se raduj ze života. Mrzoutství počítala církev za osmý hlavní hřích. Kdo nechce žít přirozeně, ale hned nadpřirozeně, ten je v nebezpečí, že bude žít nepřirozeně. Radostná mysl vychází z víry v dobrého Boha Otce. Vychází z dobře udělané práce. Vychází z krásy kolem nás. Z dělání radosti druhým.

Bratří, není tak těžké chtít být dobrý. To chce nepochybně každý člověk. Ale dokázat to, žít dobře, to už je méně snadné. Jedno přísloví černých křesťanů z Afriky říká:

"Bůh nás navštěvuje často,
ale my většinou nejsme doma."

Cesta víry vede přes výšiny nadšení i přes hlubiny zahanbujících pádů. Ještě že Ježíš se nás nezříká, nevzdává. Stále nabízí svou pomoc:

"Já jsem Cesta - pojd' po ní!

Já jsem Pravda - věř mi tedy!

Já jsem Život - žij tedy podle mne!"

Když Pán Ježíš povolával své učedníky, neříkal jim: "Chce se ti?" - Neříkal jim: "Nechceš si to ještě jednou rozmyslit?" Řekl jim: "Ty, pojd' a následuj mne!"

Tak říká Pán dnes i nám, mně: "Ty, pojd' a následuj mne!"

Carlo Caretto nám k tomu vykročení v "Dopisech z pouště" píše:

"Nezapomeň, že ty jsi při tom jen vodič. Bůh je ten proud, ta působící energie. Nejsi tedy sloup, který vše nese, máš být jen dobrý vodič, který proud Boží lásky nezastavuje, nebrzdí. To je útěšná myšlenka. Vodič nemá důvod, aby se bál. Můžeme se těšit vědomím, že záležitosti světa i lidí i moje osobní jsou v rukou Božích, to znamená v dobrých rukou."

Tahle Carettova myšlenka nás zbaví trémy a obavy, zda své poslání královského kněžství zvládneme. A vyplatí se, číst si z Caretta dál:

"O spiritualitě kněze se toho už napsalo hodně, ale o spiritualitě laického kněžství zatím pramálo. Sv. Petr se ve svém prvním listě obrací k laikům a říká: "I vy buďte živými kameny, z nichž se staví duchovní dům, abyste byli svatým kněžstvem a přinášeli duchovní oběti, milé Bohu pro Ježíše Krista" /1P 2,5/. Všichni jsou totiž zajedno, že každý pokřtěný je skutečně knězem, ovšem zcela odlišným od kněze, který se jím stal skrze biskupské svěcení. Laik má před sebou všechno stvořené a má to svým

kněžstvím posvěcovat, oživovat, osvobodit a reprezentovat.

Toto je velice důležité a laik, který si to neuvědomuje, zradil své povolání. Dělník je knězem u své práce, otec je knězem u své rodiny, vedoucí je knězem u svých podřízených, starosta je knězem své obce, rolník knězem svého statku, svých zvířat, polí a všeho, co na nich roste.

Podle mého názoru se v několika posledních staletích málo pracovalo na vyjasnění petrovského pojmu "královské kněžství" a nikdo se pořádně nezabýval tím, co vlastně znamená, že křesťan má "přinášet duchovní oběti, milé Bohu". Důsledkem tohoto zanedbání je, že mluvíme-li o laické spiritualitě nebo o postavení laiků v církvi, brzy nevíme, jak dál.

Je to zcela přirozené. Opomene-li se nejdůležitější výsada laiků, totiž být knězem všeho stvoření a světce uprostřed dnešních měst, propůjčit hlas přírodě a posvěcovat všechna pozemská dobra, pak skutečně zakrátko není o čem mluvit.

Laik, který chce "dobře žít". ale o zásadách svého stavu nic neví, skončí tak, že kopíruje kněze, kterého má před sebou a o němž ví, že je duchovně dál. Stane se z něho polo-laik, polo-kněz, který sice může v dobrém ovlivňovat ostatní farníky, ale určitě ne lidi vzdálené od církve, kteří ho ve skutečnosti nejvíce potřebují."

Ja, působit na lidi, předávat jim víru, vést je k Bohu, to jsou veliká slova a ještě větší úkoly.

Když skupina indických katechetů končila kurs laických apoštolů, sepsali si možnosti a prostředky, jak předávat víru:

- Nemohu svou víru předávat druhým, jako lékař může injekcí uzdravit nemocného.
- Nemohu svou víru předat druhým, jako se z cisternového vozu hadicí pumpuje benzin.
- Neumím udělat tabletku, která by užíváním způsobila víru.
- Nemohu druhému víru prokázat, jako chytrý advokát prokáže pochybujícímu soudci nevinu klienta.
- Mohu svou víru prokázat jen tím, když svůj nespořádaný a hříšný život nechám vyléčit Kristem.
- Mohu svou víru prokazovat tím, že se za druhé modlím, jako se Pán modlil za Petra.
- Mohu svou víru prokazovat svým laskavým chováním k nemocným, podobně jako byl soucitný Pán Ježíš.
- Mohu svou víru prokazovat, když odpouštím těm, co se mi posmívají, jako odpouštěl Pán na kříži.
- Mohu svou víru prokazovat tím, že se nenechám znechutit a odradit neúspěchy, jako Kristus se nedal odradit nevěrou lidí.
- Mohu svou víru prokazovat jen silou Ducha svatého, kterou mi Kristus nabízí."

Tak si indiští křesťané shledávali možnosti, jak svědčit o své víře.

A jak ty? Nejsi všemi těmi možnostmi, jak sloužit lidem svou vírou, znejistělý? - Copak já tohle všechno dokážu? Copak na tohle všechno budu mít čas?

Neboj, půjde to. Budeš se zapracovávat postupně. Ze všech těch možností nejprv dělej jen to, co chutě zvládneš, co budeš dělat rád a s radostí. Jsou tu přece i jiní, kteří se časem také do něčeho zaškolí, nejsi na vše sám. Nejsi na vše sám i proto, že je tu Pán Ježíš. Ten tě sleduje láskyplným pohledem, ten ti bude dodávat elán, inspiraci, nápady. Jen se ho pevně chyt', když jdeš do jakéhokoli díla: "Pane, veď mne! Já se ti dávám k dispozici, své ruce, nohy, hlas. Já budu tvá hlásná trouba, ty skrze ni mocně duj!" - Tohle je má kněžská ranní modlitba ode dne vysvěcení. Naučil nás ji tehdy moudrý a radostný syn svatého Dominika, Otec Silvestr Braito. I ty budeš vyslanec Kristův, učedník Páně. I ty máš právo na tento vztah k Pánu Ježíši, ať už ve svém občanském povolání, ať už ve službě farní rodině. - Vždyť obojí je jedna služba, jeden život - tvůj život.

A tak se neboj. "Pán je s námi zde!" volá jedna krásná Renčova píseň.

Neboj se a jdi sloužit tím, k čemu máš vlohy, na co stačíš, co zvládneš s radostí. Dej se vést zkušeným knězem. Ani svatý Pavel se nespolehal jen sám na sebe, obracel se o radu a pomoc k apoštolské obci v

Jeruzalémě.

Ježíš nás zve k následování. Říká: "Pojď za mnou." Neříká: "Přijď, až budeš v důchodu, až budeš mít čas." Říká: "Pojď teď!"

Existuje pouze jeden den k práci - a to je dnes.

Na čem při naší práci záleží?

Nezáleží na tom, kolik majetku vlastníme,
ale na tom, zda z toho, co máme, umíme dávat.

Nezáleží na tom, zda se umíme prosadit,
ale na tom, zda umíme přemáhat sami sebe.

Nezáleží na tom, kolik máme škol a jaké máme znalosti,
ale na tom, jak moudře dovedeme s tím, co máme, hospodařit.

Nezáleží na tom, co děláme,
ale na tom, jak to děláme a proč to děláme.

Nezáleží na tom, zda jsme bojácní a máme strach,
ale na tom, zda se chováme tak, jako bychom strach neměli.

Nezáleží na tom, zda se nám utrpení vyhne,
ale na tom, zda ho umíme, když přece jen přijde, přijmout a unést.

Nezáleží na tom, co o nás říkají lidé,
ale na tom, jací skutečně jsme, jak jsme věrni sami sobě.

Nezáleží na tom, jak dovedeme mluvit,
ale na tom, zda naše slova vyjadřují úctu k pravdě.

Nezáleží na tom, zda Bůh plní naši vůli,
ale na tom, zda my se snažíme uskutečnit jeho vůli.

Nezáleží na tom, zda jsme dlouho živi,
ale na tom, jak jsme naplnili svůj život.

Když jsem se před časem dostal do Svaté země, zíral jsem na olivy v Getsemanské zahradě. Říkali nám tam, že když se pod nimi modlil Pán Ježíš, byly už snad tisíc let staré. A tam mě napadlo, že Kristova církev se také podobá těmhle olivám. Když kus kmene či nějaká větev dožije a odumře, hned vyrazí vedle haluz nová..

Bratří, sestry, vy jste ty nové výhonky na kmeni církve - a já vám k tomu ze srdce blahopřeji.
Přeji vám radost z dobrého díla.

Radost trvalou, stálou.

Radost věčnou.

AMEN